

USMERNENIE K NEZROVNALOSTIAM
PROGRAMOV FONDŮV PRE OBLASŤ VNÚTORNÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
Programové obdobie 2021-2027

Fond pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF)

Fond pre vnútornú bezpečnosť (ISF)

Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (BMVI)

Verzia 1.0

Platnosť: 28.03.2024

Účinnosť: 28.03.2024

Obsah

1. ÚVOD	4
1.1. Účel usmernenia.....	4
1.2. Právny rámec – právne predpisy EÚ, právne predpisy SR.....	4
1.2.1 Právne predpisy EÚ, právne predpisy SR.....	4
1.2.2. Ostatné predpisy a dokumenty	6
1.3. Riadiaci orgán	6
1.4. Vládny audit.....	7
1.5. Odbor Národný úrad pre OLAF sekcie kontroly Úradu vlády SR ako kontaktné miesto pre OLAF	7
1.6. Útvary vnútorného auditu Ministerstva vnútra SR	7
1.7. Nezrovnalosti.....	8
1.7.1 Typy nezrovnalostí.....	8
2. Fázy projektu.....	13
2.1. Vznik nezrovnalosti.....	13
2.2.Prvá informácia o podozrení z nezrovnalosti	14
2.3. Zistenie nezrovnalosti.....	18
2.3.1. Nezrovnalosť zistí RO (OZP, OO alebo PJ).....	19
2.3.2. Nezrovnalosť zistí orgán auditu a spolupracujúce orgány	20
2.3.3. Nezrovnalosť zistí prijímateľ	21
2.3.4.Oznamovanie podozrení z podvodu	21
2.3.5. Evidencia nezrovnalostí.....	22
2.3.6. Oznamovanie nezrovnalostí EK.....	22
2.4. Zdokumentovanie nezrovnalosti	25
2.5. Režim sprístupňovania správy o zistenej nezrovnalosti.....	26
3. Postupy riešenia nezrovnalostí v podmienkach RO	26
3.1. Riešenie nezrovnalosti zistenej RO	27
3.1.1. Postup riešenia nezrovnalostí s finančným dopadom pred predložením balíka uisťujúcich dokumentov Európskej komisii	27
3.1.2. Postup riešenia nezrovnalostí s finančným dopadom po predložení balíka uisťujúcich dokumentov Európskej komisii	27
3.2. Riešenie nezrovnalosti zistenej OA	28
3.2.2. Postup riešenia nezrovnalostí s finančným dopadom po predložení balíka uisťujúcich dokumentov EK.....	29
3.3. Riešenie nezrovnalosti zistenej iným subjektom	29

3.4. Riešenie podozrení z podvodu	29
3.5. Riešenie nezrovnalostí, ktoré sú porušením pravidiel a postupov verejného obstarávania..	30
RO-OO postupuje v súlade s Manuálom procedúr pre oblasť nezrovnalostí.....	30
3.6. Finančné opravy	30
3.6.1 Finančné opravy vykonané Slovenskou republikou	31
3.6.2 Finančné opravy vykonané Európskou komisiou	33
3.7 Vysporiadanie finančných vzťahov	34
3.7.1. Vzájomné započítanie pohľadávok a záväzkov	35
3.7.2. Odvod za porušenie finančnej disciplíny, správa a účtovanie pohľadávok.....	36
3.7.3. Uznanie neoprávnených alebo dočasne vylúčených výdavkov za oprávnené.....	36
3.7.4. Vysporiadanie finančných prostriedkov na základe zmluvy o NFP alebo rozhodnutia o schválení žiadosti o NFP v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU.....	37
3.8. Správne konanie	38
3.9. Vymáhanie nezrovnalosti.....	40
3.10. Finančné vysporiadanie nezrovnalosti v rámci RO.....	41
4. PREDCHÁDZANIE VZNIKU NEZROVNALOSTÍ.....	42
4.1. Dodržiavanie pravidla oddelenia funkcií	42
4.2. Transparentné písomné postupy	43
4.3. Audit trail.....	44
4.3.4. Pravdivá, úplná a správna evidencia údajov v informačných systémoch	45
4.4. Výkon kontroly/overenia a auditu na úrovni RO.....	45

1. ÚVOD

1.1. Účel usmernenia

Základným účelom tohto usmernenia je spracovanie postupov informačných a finančných tokov pri riešení nezrovnalostí v rámci finančného riadenia, ktoré vznikli porušením právnych predpisov EÚ alebo právnych predpisov SR a ktoré spôsobili alebo mohli spôsobiť poškodenie všeobecného rozpočtu EÚ alebo štátneho rozpočtu SR v rámci implementácie fondov pre oblasť vnútorných záležitostí (ďalej len „fondov“) v Slovenskej republike.

Usmernenie ustanovuje postupy Ministerstva vnútra SR (odboru zahraničnej pomoci Sekcie európskych programov MV SR, organizačného odboru SEP MV SR a platobnej jednotky Sekcie ekonomiky MV SR) ako riadiaceho orgánu pre fondy, orgánu auditu, spolupracujúcich orgánov, prizvaných osôb, správnych orgánov v rámci spoločného systému riadenia a kontroly fondov a prijímateľov pri predchádzaní vzniku nezrovnalostí, zisťovaní nezrovnalostí, evidencie a riešení nezrovnalostí.

Usmernenie vychádza zo základného právneho rámca stanoveného v právnych predpisoch EÚ, vo všeobecne záväzných právnych predpisoch SR a iných dokumentoch uvedených v bode 1.2. tohto usmernenia. Usmernenie je záväzné pre zamestnancov riadiaceho orgánu, orgánu auditu, pre spolupracujúce osoby, správne orgány a prijímateľov v rámci spoločného systému riadenia a kontroly fondov.

Riaditeľ OO sekcie európskych programov MV SR je zodpovedný za elektronickú distribúciu každej verzie usmernenia nasledovným organizačným útvarom MV SR / inštitúciám:

- štatutárnemu zástupcovi RO/resp. splnomocnenej osobe
- kancelárii ministra vnútra SR
- sekcii ekonomiky MV SR
- útvaru vnútorného auditu MV SR
- samostatné oddelenie správneho konania MF SR.

Všetky originálne rovnopisy schválených verzií tohto usmernenia sú archivované na Organizačnom odbore Sekcie európskych programov MV SR.

1.2. Právny rámec – právne predpisy EÚ, právne predpisy SR

1.2.1 Právne predpisy EÚ, právne predpisy SR

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.06.2021) (ďalej len „Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060“ alebo „nariadenie o spoločných ustanoveniach“)

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu (Ú. V. EÚ L 251/1, 15.07.2021)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1148 zo 7. júla 2021, ktorým sa ako súčasť Fondu pre integrované riadenie hraníc zriaďuje Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. V. EÚ L 251/48, 15.07.2021)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1149 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Fond pre vnútornú bezpečnosť (Ú. V. EÚ L 251/94, 15.07.2021)
- Zákon č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov Európskej únie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok
- Zákon č. 374/2015 Z. z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade SR v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a vykonávacie predpisy vydané Ministerstvom financií SR
- Zákon č. 291/2002 Z. z. o štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 416/2004 Z. z. o Úradnom vestníku EÚ v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 395/2022 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 394/2012 Z. z. o obmedzení platieb v hotovosti v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov

- Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 647/2007 Z. z. o cestovných dokladoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

1.2.2. Ostatné predpisy a dokumenty

- Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 329 z 27. mája 2020 k návrhu na určenie orgánov zodpovedných za koordináciu, riadenie, kontrolu a audit Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu plus, Kohézneho fondu, Európskeho námorného a rybárskeho fondu, Fondu pre azyl a migráciu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja na riadenie hraníc a víza v programovom období 2021-2027
- MANUÁL MF SR č. 01/2017 k evidenciám nezrovnalostí, pohľadávkových dokladov a vysporiadaní v systéme ITMS (časti, ktoré sú svojím obsahom relevantné aj pre programy Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí)
- Usmernenie MF SR k nezrovnalostiam a finančným opravám
- Národná stratégia ochrany finančných záujmov EÚ v SR schválená riadiacim výborom pre ochranu finančných záujmov Európskej únie v Slovenskej republike dňa 30. mája 2019 a vedúcim Úradu vlády SR dňa 04. júna 2019
- Manuál nahlasovania nezrovnalostí Úradu vlády SR (Sekcia kontroly, Odbor Centrálny kontaktný úrad pre OLAF)
- Postupy pre výkon vládneho auditu Ministerstva financií SR
- Pokyn Ministerstva financií SR č. MF/012477/2016-243 k spôsobu a rozsahu predkladania výsledkov kontrol a vládnych auditov oznámených kontrolnými orgánmi a auditujúcimi orgánmi oprávnenými vykonať finančné kontroly, vládne audity a kontroly nakladania s verejnými prostriedkami pre zabezpečenie správneho konania
- Systém riadenia a kontroly programov Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí, programové obdobie 2021-2027 (vrátane finančného riadenia).

1.3. Riadiaci orgán

Ministerstvo vnútra SR bolo v zmysle bodu B.7. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 329 z 27. mája 2020 k návrhu na určenie orgánov zodpovedných za koordináciu, riadenie, kontrolu a audit Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu plus, Kohézneho fondu, Európskeho námorného a rybárskeho fondu, Fondu pre azyl a migráciu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja na riadenie hraníc a víza v programovom období 2021-2027 určené ako riadiaci orgán pre programy Fondu pre azyl a migráciu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja na riadenie hraníc a víza.

Ministerstvo financií SR bolo v zmysle bodu B.10. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 329 z 27. mája 2020 k návrhu na určenie orgánov zodpovedných za koordináciu, riadenie, kontrolu

a audit Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu plus, Kohézneho fondu, Európskeho námorného a rybárskeho fondu, Fondu pre azyl a migráciu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja na riadenie hraníc a víza v programovom období 2021-2027 určené ako orgán auditu podľa článku 71 ods. 2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060.

V podmienkach Ministerstva vnútra SR vykonávajú úlohy riadiaceho orgánu (ďalej „RO“) tieto organizačné útvary:

- Odbor zahraničnej pomoci SEP MV SR (ďalej len „OZP“)
- Organizačný odbor SEP MV SR (ďalej len „OO“)
- Platobná jednotka – oddelenie financovania projektov EÚ odboru strategického plánovania a financovania sekcie ekonomiky MV SR a oddelenie účtovníctva a štátna pokladnica odboru účtovníctva sekcie ekonomiky MV SR (ďalej len „PJ“).

1.4. Vládny audit

Vládny audit v zmysle § 19 zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vykonáva Ministerstvo financií SR, Úrad vládneho auditu, resp. iná právnická osoba poverená Ministerstvom financií SR, ktorá má odborné, personálne a materiálne predpoklady na výkon vládneho auditu.

1.5. Odbor Národný úrad pre OLAF sekcie kontroly Úradu vlády SR ako kontaktné miesto pre OLAF

Úlohou odboru Národný úrad pre OLAF je koordinovať legislatívne, administratívne a operatívne činnosti s cieľom zabezpečiť ochranu finančných záujmov EÚ a za týmto účelom úzko spolupracovať s orgánmi a inštitúciami SR zapojenými do systému tejto ochrany – siete AFCOS.

Svoju činnosť odbor Národný úrad pre OLAF vykonáva v spolupráci s orgánmi a inštitúciami SR za riadenie, implementáciu, kontrolu a audit výdavkov rozpočtu EÚ, a na druhej strane za výber, kontrolu a audit finančných prostriedkov, ktoré predstavujú zdroj príjmov rozpočtu EÚ ako i s orgánmi a inštitúciami zodpovednými za konania o spätnom vymáhaní, ukladaní sankcií a postihovaní pôvodcov nezákonných činností súvisiacich s poškodzovaním finančných záujmov EÚ.

Jednou z významných úloh ONÚ OLAF je prijímať, evidovať a monitorovať všetky zistené aj odhalené porušenia pravidiel pri čerpaní finančných prostriedkov z fondov EÚ, ako aj podozrenia z ich porušovania (t. j. nezrovnalosti a podozrenia z nezrovnalostí); následne nezrovnalosti analyzovať a nahlasovať Európskemu úradu pre boj proti podvodom / Európskej komisii.

1.6. Útvar vnútorného auditu Ministerstva vnútra SR

Útvar vnútorného auditu Ministerstva vnútra SR vykonáva na základe žiadosti RO a súhlasu ministra vnútra SR vnútorný audit v zmysle zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole

a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a Nariadenia MV SR č. 146/2019 o štatúte vnútorného auditu Ministerstva vnútra SR v prípade, ak prijímateľ na základe výzvy PJ nevráti finančné prostriedky z poskytnutého nenávratného finančného príspevku (ďalej len „NFP“) v súlade s uzavretou zmluvou o poskytnutí NFP/rozhodnutím o schválení žiadosti o poskytnutie NFP v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EÚ (ďalej len „rozhodnutie v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EÚ“).

Záver vnútorného auditu vykonaného Útvárom vnútorného auditu Ministerstva vnútra SR sú podkladom pre vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti a podanie podnetu Úradu vládneho auditu na začatie správneho konania v súlade s Postupmi pre výkon vládneho auditu Ministerstva financií SR v platnom znení.

1.7. Nezrovnalosti

1.7.1 Typy nezrovnalostí

Nezrovnalosťou sa rozumie akékoľvek porušenie uplatniteľného práva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, ktorý sa zúčastňuje na implementácii fondov (napr. riadiaceho orgánu, alebo prijímateľa/partnera), dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie rozpočtu EÚ tým, že by bol zaťažený neoprávneným výdavkom. Na účely správnej aplikácie podmienok definície nezrovnalosti stanovenej nariadením o spoločných ustanoveniach sa pri posudzovaní skutočností a zistených nedostatkov pod pojmom nezrovnalosť rozumie aj podozrenie z nezrovnalosti. Nezrovnalosť môže vzniknúť aj v dôsledku porušenia zmluvných dokumentov, ktoré upravujú pravidlá a podmienky pre poskytnutie alebo použitie finančných prostriedkov EÚ a finančných prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie. Pre vznik nezrovnalosti forma zavinenia nie je rozhodujúca. Nezrovnalosti, ktoré majú charakter trestných činov (najmä poškodzovanie finančných záujmov EÚ, korupcia, prijímanie úplatku, podplácanie atď.) sú nezrovnalosti spôsobené úmyselným konaním alebo z nebanlivosti. Za nezrovnalosť sa považuje aj porušenie právnych predpisov EÚ alebo SR, ktoré vo svojich ustanoveniach chránia finančné záujmy EÚ. Nezrovnalosti sa môžu vyskytovať na všetkých úrovniach v procese riadenia a kontroly, vrátane finančného riadenia fondov EÚ, tzn. vrátane úrovne konania, resp. opomenutia konania prijímateľa alebo partnera pokiaľ neboli dodržané podmienky poskytnutia alebo použitia finančných prostriedkov EÚ.

Vo vzťahu k **nezrovnalostiam bez finančného dopadu** a zároveň k prípadom podozrenia z podvodu, v nadväznosti na platnú právnu úpravu, štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné povinné osoby sú povinné bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že **bol spáchaný trestný čin**.

Podozrením z podvodu sa rozumie nezrovnalosť, ktorá vedie k začatiu správneho alebo súdneho konania na vnútroštátnej úrovni s cieľom zistiť, či došlo k podvodu alebo iným trestným činom, ako sa uvádza v čl. 3 ods. 2 písm. a) a b) a čl. 4 ods. 1, 2 a 3 smernice EP a Rady (EÚ) 2017/1371 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva. Podozrenie z podvodu nie je totožné s trestným činom podvodu podľa § 221 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon. Podvod v zmysle smernice (EÚ)

2017/1371 je subsumovaný najmä pod trestný čin poškodzovania finančných záujmov EÚ podľa § 261 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.

Pod pojmom **neoprávnené výdavky** sa rozumie výdavky Projektu, ktoré nie sú Oprávnenými výdavkami; ide najmä o výdavky, ktoré nespĺňajú pravidlá oprávnenosti podľa Zmluvy o poskytnutí NFP a/alebo Výzvy a/alebo schémy pomoci a/alebo podľa Právnych dokumentov, ktoré RO vydal pre určenie oprávnenosti výdavkov podľa čl. 63 ods. 1 nariadenia o spoločných ustanoveniach; V prípade nedoloženia potrebnej dokumentácie k výdavku je prijímateľ povinný znášať finančný dopad vzniknutý týmto výdavkom z vlastných zdrojov.

A. Typy nezrovnalostí podľa dopadu na systém riadenia a kontroly

Z pohľadu dopadu na systém riadenia a kontroly sa rozlišujú dva základné typy nezrovnalostí, **individuálna** nezrovnalosť a **systémová** nezrovnalosť.

a/ Individuálna nezrovnalosť s väzbou na jeden konkrétny projekt

Individuálna nezrovnalosť sa viaže k jednej operácii, resp. k **jednému projektu**. Individuálna nezrovnalosť je jednorazová chyba, ktorá je nezávislá od iných chýb v populácii alebo nedostatkov v systéme riadenia a kontroly¹. V prípade zistenia každej individuálnej nezrovnalosti je RO zároveň povinný overiť a preskúmať, či ide súčasne **aj o systémovú nezrovnalosť** s dopadom na niektorú z kľúčových požiadaviek uplatňovaného systému riadenia a kontroly. Stanovenie účinných opatrení a postupov na preverenie, či ide o systémovú nezrovnalosť, je RO povinný zapracovať do svojich kontrolných postupov v rámci vnútorného manuálu procedúr RO.

b/ Systémová nezrovnalosť s väzbou na niektorú úroveň programovej štruktúry programu

Systémová nezrovnalosť je každá nezrovnalosť, ktorá sa môže vyskytnúť opakovane, s vysokou pravdepodobnosťou výskytu pri podobnom type operácií a ktorá je dôsledkom závažného nedostatku účinného fungovania systémov riadenia a kontroly, a to vrátane nestanovenia vhodných postupov. V prípade zistenia systémovej nezrovnalosti je členský štát povinný rozšíriť svoje vyšetrovanie na všetky operácie, ktoré by mohli byť negatívne ovplyvnené takýmto nedostatkom. Systémová nezrovnalosť môže vzniknúť aj konaním alebo opomenutím konania RO.

Audit EK vo svojom overení účinného fungovania systémov riadenia a kontroly vychádza z výsledkov všetkých dostupných systémových auditov a auditov operácií, overenie EK sa týka prostredia vnútornej (národnej) kontroly programu, činností riadenia a kontroly RO, auditných činností orgánu auditu.

Odstránenie systémoveho nedostatku a súčasne zabezpečenie prevenčných opatrení voči vzniku obdobných systémových nezrovnalostí je prevažne spojené s nutnosťou úpravy / doplnenia postupov v systéme riadenia a kontroly v rámci dotknutej úrovne kľúčových požiadaviek a zodpovedných subjektov.

¹Kľúčové požiadavky na systémy riadenia a kontroly a ich klasifikácia sú uvedené v prílohe č. XI nariadenia o spoločných ustanoveniach.

V prípade, že systémová nezrovnalosť má dopad na zmenu údajov v opise riadiacich a kontrolných systémov, je RO povinný vykonať úpravu nielen vo vnútornom manuáli procedúr, ale aj v samotnom opise riadiacich a kontrolných systémov, ktoré boli predmetom auditu orgánu auditu a informovať o týchto úpravách orgán auditu.

B. Typy nezrovnalostí podľa fáz implementácie projektu

Nezrovnalosť sa môže vyskytnúť v ktoromkoľvek okamihu projektového cyklu definovaného v súlade so Systémom riadenia a kontroly programov Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí na programové obdobie-2021-2027 v platnom znení, od programovania cez jednotlivé etapy prípravy programu / projektu a implementácie programu (napr. výzva, schvaľovací proces, odborné hodnotenie a výber žiadostí o NFP, opravné prostriedky), cez implementáciu a kontrolu projektov / zákaziek až po audit, ex post hodnotenie alebo následné monitorovanie. Kontroly v ktorejkoľvek etape môžu naznačovať, že prijímateľ nespĺňa podmienky, ktoré má splniť po dokončení projektu (napr. udržateľnosť projektu alebo prevádzka infraštruktúry). Spravidla platí, že z pohľadu rizika vzniku systémových chýb, resp. systémových nezrovnalostí ako dôsledku zlyhania niektorej z kľúčových požiadaviek systému riadenia a kontroly a z toho plynúcej výšky finančných dôsledkov na štátny rozpočet SR, zásadnejší vplyv majú práve nezrovnalosti vznikajúce pred zahájením samotnej finančnej realizácie projektu, ide najmä o tieto kritické fázy implementácie programu a projektu:

- proces nastavovania **podmienok výziev a vyhlasovania výziev** na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok, napr. podmienky poskytnutia NFP, jednoznačne stanovené pravidlá oprávnenosti (napr. oprávnenosť žiadateľa, oprávnenosť aktivít realizácie projektu, oprávnenosť výdavkov realizácie projektu, oprávnenosť miesta realizácie projektu, kritériá pre výber projektov, oprávnenosť partnera, oprávnenosť vecne zapojených osôb/účastníkov vrátane cieľovej skupiny AMIF, časový rámec oprávnenosti výdavkov),
- proces nastavenia **výberových postupov a kritérií, podmienky hodnotiaceho a výberového procesu** žiadostí o NFP (napr. kritériá pre výber projektov, kontrola formálnej správnosti žiadostí, odborné hodnotenie žiadostí, výber a schvaľovanie žiadostí o NFP, objektívnosť hodnotiaceho procesu, transparentnosť hodnotiaceho a výberového procesu, korektnosť pridelovania bodov počas výberového konania, korektné overenie prevádzkovej, finančnej a administratívnej kapacity žiadateľa),
- **proces uzatvárania zmlúv** o poskytnutí NFP/vydávaní rozhodnutí v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU (napr. rešpektovanie výsledkov schvaľovacieho procesu žiadostí, príprava formuláru zmluvy o NFP, úprava a modifikácia znenia zmluvy o NFP/resp. rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU, kontrola formálnej správnosti dokumentov, príloh a údajov),
- **proces realizácie verejného obstarávania pred uzavretím zmluvy o NFP/vydaním rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU**, kedy RO vykonáva kontrolu postupu verejného obstarávania spravidla až po podpise zmluvy / dodatku zmluvy medzi prijímateľom a úspešným uchádzačom (viď časť 2. Hlavné typy nezrovnalostí a sadzovník EK podľa Rozhodnutia EK C(2019) 3452 o určení finančných opráv, ktoré má Komisia uplatňovať na výdavky financované Úniou v rámci zdieľaného hospodárenia pri nedodržaní pravidiel verejného obstarávania).

Nezrovnalosti, ktoré vznikajú až v procese po zahájení finančných transakcií prijímateľovi, vyplývajú najčastejšie z porušení podmienok zmluvy o poskytnutí NFP/ rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EÚ, resp. porušení legislatívy EÚ alebo SR konaním, resp. opomenutím konania zo strany prijímateľa. Zistené nedostatky plynúce z porušení spôsobených konaním prijímateľa majú za následok vznik individuálnych nezrovnalostí, ktoré sú ohraničené úrovňou projektu a finančné dôsledky v týchto prípadoch znáša prijímateľ.

C. Typy nezrovnalostí podľa finančného dopadu

Z pohľadu finančného dopadu sa rozlišujú tri typy nezrovnalostí: nezrovnalosť bez finančného dopadu, nezrovnalosť s finančným dopadom a kombinovaná nezrovnalosť.

- **Nezrovnalosť bez finančného dopadu**

Nezrovnalosť bez finančného dopadu, ide o nezrovnalosť, ktorú v iniciálnej fáze zistenia nie je možné finančne vyčíslieť (napr. zistené pochybenia v hodnotiacom a výberovom procese žiadostí o NFP alebo v procese schvaľovania žiadostí o NFP) alebo **ku ktorej sa neviaže povinnosť vysporiadať finančné prostriedky**² (napr. porušenia legislatívy / zmluvy alebo postupov, ktoré nie sú spojené s povinnosťou vrátenia finančných prostriedkov) alebo ak bola **nezrovnalosť zistená vo fáze pred výkonom platby prijímateľovi** (napr. prípady uplatňovania ex ante finančných opráv z dôvodu porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania alebo systémových nedostatkov).

Vo vzťahu k nezrovnalostiam bez finančného dopadu je SR povinná oznamovať **iba prípady** nezrovnalostí zistených **vo fáze pred výkonom platby prijímateľovi, ak ide súčasne o prípady podozrenia z podvodu a suma nezrovnalosti za zdroj EÚ je vyššia ako 10 000 EUR.**

Na národnej úrovni sa pri **nezrovnalostiach bez finančného dopadu** formálne zdokumentujú prípady:

- podozrenia z podvodu
- porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania.

Vo vzťahu k nezrovnalostiam bez finančného dopadu a zároveň prípadom podozrenia z podvodu, v nadväznosti na platnú právnu úpravu štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné povinné osoby sú povinné bez meškania oznamovať OČTK skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin.

- **Nezrovnalosť s finančným dopadom**

Z hľadiska vzniku a odhaľovania nezrovnalostí v jednotlivých fázach realizácie finančných tokov na národnej úrovni a voči EK je potrebné rozlišovať nezrovnalosti s finančným dopadom **podľa príslušnosti neoprávnených výdavkov (zahrnutých v nezrovnalosti) k žiadosti o platbu prijímateľa a žiadosti o platbu na EK / Účtom takto:**

Nezrovnalosť bez dopadu na rozpočet EÚ nezrovnalosť k výdavkom, ktoré boli poskytnuté prijímateľovi predfinancovaním alebo k poskytnutej zálohovej platbe zo štátneho rozpočtu SR

² Ak sa výhradne z objektívnych dôvodov nedá stanoviť množstvo a suma položiek výdavkov, ktoré by boli vynaložené v rozpore so zákonom, vyčíslí s neoprávnená suma z najnižšej kvantifikovanej úrovne, napr. z úrovne položiek rozpočtu projektu, z celej sumy oprávnených výdavkov preplatenej zo zmluvy uzavretej s dodávateľom alebo z celej sumy oprávnených výdavkov projektu / zmluvy o poskytnutí NFP/rozhodnutia / žiadosti o NFP.

v prípade, ak súčasne ide o podozrenie z podvodu / porušenie VO zistené vo fáze pred schválením dotknutých výdavkov v žiadosti o platbu;

Nezrovnalosť s dopadom na rozpočet EÚ nezrovnalosť k výdavkom, ktoré už boli schválené RO v žiadosti o platbu a neboli ešte deklarované v žiadosti o platbu na EK / Účtoch alebo nezrovnalosť k výdavkom, ktoré už boli schválené RO v žiadosti o platbu a súčasne deklarované v žiadosti o platbu na EK / Účtoch.

- **Nezrovnalosť kombinovaná**

Nezrovnalosť kombinovaná je taká nezrovnalosť, ktorej porušenie sa vzťahuje na časť výdavkov s finančným dopadom a súčasne na časť výdavkov bez finančného dopadu. Kombinovaná nezrovnalosť vzniká v prípade, ak bola nezrovnalosť zistená vo fáze financovania projektu / zákazky, kedy časť výdavkov dotknutých nezrovnalosťou už bola vyplatená prijímateľovi / schválená v žiadosti o platbu / vykázaná v žiadosti platbu na EK / Účtoch a časť výdavkov dotknutých nezrovnalosťou prijímateľ ešte len bude deklarovať v žiadostiach o platbu (ide najmä o prierezové porušenia / nedostatky v postupoch, napr. prípady porušenia postupov verejného obstarávania, porušenia podmienok výzvy alebo hodnotiaceho / výberového procesu projektov).

Podrobnosti administrácie kombinovanej nezrovnalosti ako porušenia verejného obstarávania a postup vypracovania správy o zistenej nezrovnalosti je podrobne upravený v časti **2.7 Evidencia nezrovnalosti za porušenie postupov verejného obstarávania** Manuálu č. 1/2017 - M k evidencii nezrovnalostí, pohľadávkových dokladov a vysporiadaní v systéme ITMS2014+ v PO 2014 – 2020., ktorý sa primerane použije na fondy programov Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí pre programové obdobie 2021-2027 a ITMS2021+.

D. Typy nezrovnalostí podľa druhu zavinenia

Nezrovnalosť vzniká v dôsledku porušenia právnych predpisov EÚ alebo SR, ktoré upravujú poskytnutie alebo použitie finančných prostriedkov EÚ a finančných prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie. Pre vznik nezrovnalosti forma zavinenia nie je rozhodujúca, nezrovnalosti, ktoré majú charakter trestných činov (napr. trestný čin poškodzovania finančných záujmov EÚ, trestný čin podvodu, trestné činy korupcie, prijímania úplatku, podplácania, nepriama korupcia atď.) sú nezrovnalosti spôsobené úmyselným konaním alebo z nedbanlivosti.

- **Úmyselná nezrovnalosť** – ide o vedomé konanie / vedomé opomenutie konania zo strany subjektu zapojeného do systému riadenia a kontroly, ktoré bolo vykonané za účelom obohatenia seba alebo iného subjektu v rozpore so všeobecne záväznými platnými predpismi alebo záväznými dokumentmi.
- **Nezrovnalosť z nedbanlivosti** – ide o neúmyselné konanie / neúmyselné opomenutie konania zo strany subjektu zapojeného do systému riadenia a kontroly spôsobené jeho nedbanlivosťou. V prípade naplnenia skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania finančných záujmov EÚ v zmysle § 263 TZ je aj konanie z nedbanlivosti trestné, a teda je možné aby bol páchatelovi uložený trest odňatia slobody až do výšky jedného roka. Patria sem najmä chyby a omyly.

2. Fázy projektu

Proces odhaľovania, zisťovania a monitorovania vývoja nezrovnalostí prechádza vývojovými štádiami v závislosti od momentu zistenia nezrovnalosti a charakteru konania subjektu, ktorý spôsobil nezrovnalosť, čím došlo k porušeniu právnych predpisov EÚ alebo SR. V každom prípade od momentu odhalenia alebo zistenia nezrovnalosti je potrebné nezrovnalosť na národnej úrovni monitorovať, **a to z úrovne subjektu, ktorý odhalil alebo zistil nezrovnalosť a súčasne aj z úrovne RO, ktorému je zistená a zdokumentovaná nezrovnalosť vždy oznámená** (okrem prípadu, keď je zamestnanec RO podozrivý zo spáchania trestného činu). V závislosti od podmienok odhalenia a zistenia nezrovnalosti, jednotlivé prípady nezrovnalostí sú administrované v rámci nasledujúcich fáz spracovania a procesov, pričom v implementačnej praxi sa vyskytujú prípady, kedy nie všetky fázy musia byť uplatnené:

2.1. Vznik nezrovnalosti

V nadväznosti na definíciu nezrovnalosti v tomto usmernení, **nezrovnalosť vzniká konaním alebo opomenutím konania hospodárskeho subjektu**, ktorým dochádza k poškodeniu všeobecného rozpočtu EÚ alebo by k takému poškodeniu mohlo dôjsť a zároveň sa týmto konaním alebo opomenutím konania porušuje niektoré ustanovenie právnych predpisov EÚ a / alebo SR.

Moment vzniku nezrovnalosti = moment konania subjektu, resp. opomenutia konania subjektu

Moment vzniku nezrovnalosti vždy predchádza momentu zistenia nezrovnalosti.

Moment vzniku nezrovnalosti nie je viazaný až na finančnú realizáciu výdavkov projektu alebo úhradu žiadosti o platbu prijímateľovi. Dôsledné určenie podmienok vzniku nezrovnalosti (momentu, zodpovedného subjektu a konkrétneho porušenia legislatívy alebo zmluvných podmienok) podmieňuje náležité preskúmanie skutkového stavu, ktorý sa viaže na rozhodujúce konanie alebo opomenutie konania v danom čase a presné identifikovanie zodpovedného subjektu za toto konanie.

V prípade, že nie je možné zistiť presný dátum / obdobie vzniku nezrovnalosti, moment vzniku nezrovnalosti stanoví subjekt **ku dňu skončenia konania, ktorého výsledkom bol vznik nezrovnalosti**, napr.:

- dátum predloženia falšovaných / duplicitných faktúr na preplatenie alebo podobných faktúr v rámci rozdielnych zákaziek,
- dátum deklarovania plnenia zmlúv dodávateľom, ktoré reálne nebolo dodané / dodané v nižšej kvalite,
- dátum účtovania tých istých mzdových nákladov k nadmernej fakturácii,
- dátum podpisu zmluvy alebo dátum vyhlásenia verejného obstarávania,
- dátum založenia fiktívnej spoločnosti s cieľom predložiť doplnkové ponuky pri kolúzných schémach vo verejnom obstarávaní / nadhodnotenia nákladov a vytvárania fiktívnych faktúr,
- dátum podpisu rámcových dohôd, resp. dátum podpisu pre dotknuté projekty,
- dátum zverejnenia príručky pre žiadateľa / prijímateľa,
- dátum vyhlásenia výzvy,
- dátum schválenia správy z vyhodnotenia ponúk
- v prípade **systemovej nezrovnalosti**, moment vzniku nezrovnalosti stanoví RO v závislosti od vymedzenia obdobia schvaľovaných a deklarovateľných rizikových výdavkov EK v rámci nefunkčnej požiadavky / požiadaviek systému riadenia a kontroly, tzn. na základe dohody s EK (určením hraničných dátumov a vymedzením obdobia schvaľovania výdavkov na národnej úrovni (napr. v zmysle schválených postupov podľa vnútorného manuálu RO v sledovanom období) alebo určením hraničných dátumov a vymedzením obdobia deklarovateľných výdavkov EK (napr. v prípade paušálnej sadzby za rôznorodé porušenia systému riadenia a kontroly programu), pre ktoré má byť korigovaná nefunkčnosť systému riadenia a kontroly uplatnením zodpovedajúceho % finančnej opravy.

2.2.Prvá informácia o podozrení z nezrovnalosti

Prvú informáciu, ktorá viedla k podozreniu z nezrovnalosti alebo podozreniu z podvodu možno získať z viacerých zdrojov, najčastejšie ide o prebiehajúci výkon kontroly / overovania / auditu alebo na základe medializovaných informácií, dobrovoľného oznámenia prijímateľa, oznámenia v zmysle zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti“), prípadne z anonymného oznámenia. Získanie prvej informácie predstavuje situáciu, kedy relevantný orgán (RO/OA) zhromažďuje všetky dostupné informácie z ktoréhokoľvek zdroja o výskyte podozrenia z nezrovnalosti **ešte pred samotným posúdením týchto informácií**. Prvé získané informácie môžu, ale nemusia stačiť na definitívne potvrdenie výskytu nezrovnalosti alebo podozrenia z podvodu a môžu vyžadovať bližšie posúdenie kontrolou / overovaním / auditom, resp. vyšetrovanie alebo konanie treťou stranou.

Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti upravuje podmienky poskytovania ochrany osobám³ v pracovnoprávnom vzťahu v súvislosti s oznamovaním

³ Oznamovateľom je v zmysle § 2 písm. a) zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti fyzická osoba, ktorá v dobrej viere urobí oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia, úradu alebo zamestnávateľovi; za oznamovateľa sa považuje aj blízka osoba oznamovateľa, ktorá je v pracovnoprávnom vzťahu k tomu istému zamestnávateľovi ako oznamovateľ, k zamestnávateľovi, ktorý je závislou osobou vo vzťahu k zamestnávateľovi oznamovateľa alebo zriadený zamestnávateľom oznamovateľa

kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti⁴, práva a povinnosti osôb pri oznamovaní protispoločenskej činnosti a zriadenie, postavenie a pôsobnosť Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti.

Ochranu oznamovateľov upravuje okrem iných ustanovení aj § 12 ods. 1 zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti v zmysle ktorého: „Ak sa oznamovateľ domnieva, že v súvislosti s oznámením bol voči nemu urobený pracovnoprávny úkon, s ktorým nesúhlasí, môže požiadať Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti do 15 dní odo dňa, keď sa dozvedel o pracovnoprávnom úkone, o pozastavenie účinnosti tohto pracovnoprávneho úkonu.“

V prípade, ak oznamovateľ oznámi protispoločenskú činnosť, ktorá vedie k podozreniu z nezrovnalosti alebo podozreniu z podvodu formou **oznámenia**, a teda oznámia skutočností, o ktorých sa fyzická osoba dozvedela v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie alebo v súvislosti s činnosťou vo verejnom záujme a ktoré sa týkajú protispoločenskej činnosti v zmysle § 2 písm. b) zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti alebo formou **kvalifikovaného oznámia**, a teda oznámením, ktoré môže prispieť alebo prispelo k objasneniu závažnej protispoločenskej činnosti alebo k zisteniu alebo k usvedčeniu jej páchatela v zmysle § 2 písm. c) zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti, **považujú sa tieto oznámia za prvú informáciu o podozrení z nezrovnalosti**.

Prvé informácie o výskyte podozrenia z nezrovnalosti alebo podozrenia z podvodu môžu indikovať napr. **doklady**, ktoré predkladá prijímateľ v jednotlivých procesoch fyzickej alebo finančnej realizácie projektu, najčastejšie doklady preukazujúce oprávnenosť výdavkov alebo doklady spojené s procesom verejného obstarávania, prípadne dodaním tovarov, prác alebo služieb (zmluva, doklad totožnosti, životopis, banková záruka, pracovný výkaz, faktúra, správa, finančný výkaz, prezenčná listina, internetová stránka atď.). V prípade dokladov môže ísť o úpravy a zmeny dokladov **fyzické** (napr. vyškrtnutie položiek alebo referencií, dodatočne manuálne vpísované informácie, faktúry bez loga spoločnosti, prílohy dopĺňané v neštandardnom formáte, vizuálne zmeny v type, veľkosti alebo tvare písma, falšované podpisy rovnakým spôsobom a perom atď.) alebo **obsahové** (napr. nepravdivo vypracovaný popis tovarov alebo služieb, nekonkrétny popis tovarov alebo služieb, nepravdivý obsah správy, neobvyklé alebo chýbajúce dátumy, chýbajúce záznamy alebo výpočty, chyby a rozdiely v súčtových sumách, chýbajúce základné povinné náležitosti faktúry, chýbajúce sériové čísla pri dodacích listoch atď.).

Prvé informácie o výskyte podozrenia z nezrovnalosti alebo podozrenia z podvodu môžu indikovať aj niektoré **situácie, konanie alebo okolnosti**, napr.:

Oblasť verejného obstarávania

⁴ Pod závažnú protispoločenskú činnosť v zmysle § 2 písm. d) zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti spadajú najmä: trestný čin poškodzovania finančných záujmov EU podľa § 261 až 263 TZ, trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 až 268 TZ, trestné činy verejných činiteľov podľa § 326 až 336b TZ, trestný čin, za ktorý TZ ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky a ďalšie správne delikty.

- adresa / sídlo / miesto podnikania dodávateľa sú identické ako adresa / sídlo prijímateľa (konateľa prijímateľa)
- prepojenie osôb / subjektov v rámci víťaznej ponuky a komisie pre verejné obstarávanie
- nezdokladované a časté zmeny zmlúv, pričom sa zvyšuje hodnota zákazky
- pracovník zodpovedný za obstarávanie nepredloží alebo nevyplní vyhlásenie o konflikte záujmov
- tzv. „tieňové“ ponuky určené len na vytvorenie zdania skutočnej súťaže a nie s cieľom získania zákazky
- neúspešní uchádzači sú najatí ako subdodávatelia, resp. uchádzač zahrnie do svojej ponuky niektorých z ostatných uchádzačov ako subdodávateľov
- neobvyklé modely ponúk (napr. presný percentuálny rozdiel medzi ponukami, úspešná ponuka tesne pod hranicou prijateľných cien, presne za rozpočtovanú cenu, ponuky príliš vysoké, cenovo príliš blízko či príliš ďaleko od seba, zaokrúhlené čísla, neúplné ponuky
- korešpondencia alebo iné dôkazy, že si dodávatelia vymieňajú informácie o cenách, rozdeľujú územia alebo inak uzatvárajú neformálne dohody
- uchádzač je blízky zamestnancom zodpovedným za obstarávanie alebo sa podieľal na príprave súťažných podkladov

Oblasť preukazovania dokladov a fakturovaných tovarov, prác a služieb

- nadmerné alebo neobvyklé mzdové náklady, mzdové náklady v nesúlade s postupom prác,
- prijímateľ / dodávateľ odmieta poskytnúť dokumenty opodstatňujúce náklady, neobvykle mešká s ich predložením alebo ich nie je schopný poskytnúť vôbec,
- prijímateľ / dodávateľ predkladá nezodpovedajúcu alebo neúplnú dokumentáciu, neaktuálne informácie o tvorbe cien,
- zjavne vysoké ceny v porovnaní s podobnými zákazkami, cenníkmi alebo priemerami v odvetví,
- fakturované tovary alebo služby nie sú zaúčtované alebo zaevidované v majetku a účtovníctve,
- podozrivé alebo chýbajúce objednávky na fakturované tovary alebo služby,
- fakturované ceny, sumy, opisy položiek alebo iné platobné podmienky prekračujú alebo nie sú v súlade so zmluvou, objednávkou, príjmovými dokladmi, evidenciou majetku alebo záznamami o používaní,
- platby v hotovosti,
- platby off-shore spoločnostiam,
- neobvyklý počet platieb realizovaný jednému príjemcovi,
- poskytovateľa služieb nemožno nájsť v žiadnych adresároch, na internete, v Googli alebo iných vyhľadávačoch,
- identifikačné čísla výrobkov sa odlišujú od uverejnených alebo katalógových čísiel alebo systému číslovania,
- fakturované množstvá, čísla alebo opisy položiek vo faktúrach sa nezhodujú s objednávkou,
- kvalifikácia zamestnancov nezodpovedá kvalifikačným požiadavkám stanoveným pre ich pracovnú kategóriu alebo zmluvným požiadavkám,

- faktúry vystavené subdodávateľskou spoločnosťou, ktorá neexistuje, nevykazuje žiadnu obchodnú činnosť alebo nevykonáva fakturovanú činnosť
- faktúra nesúhlasí s cenovou ponukou, kvalitou, kvantitou a typom dodaného tovaru alebo služby,
- list / zmluva / dokument je podpísaný fyzickou osobou vystupujúcou v mene spoločnosti, ktorá nie je oprávnená na podpis dokumentu,
- nekonzistentné údaje medzi informáciami poskytnutými na internetovej stránke o spoločnosti a fakturovanými položkami spoločnosťou – činnosť spoločnosti je zameraná na iné aktivity, ako sú fakturované tovary a služby,
- nedodanie tovarov, resp. dodanie len časti tovarov, prípadne dodanie tovarov v nižšej kvalite za cenu dohodnutú pre vyššiu kvalitu,
- dodanie už použitých tovarov za cenu dohodnutú pre nový tovar,
- nevykonanie prác alebo neúplné vykonanie prác, resp. vykonanie prác, ktoré nesúhlasí s požadovanou technickou špecifikáciou za cenu dohodnutú podľa technickej špecifikácie,
- nesúlad medzi uhradenou sumou faktúry a sumou na dokladovanom bankovom výpise.

V súlade s príručkou OLAF „Oznamovanie nezrovnalostí v zdieľanom hospodárení“ pre iniciálne zdokumentovanie nezrovnalosti nie je nevyhnutné až potvrdenie nezrovnalosti na základe právoplatného rozhodnutia v správnom alebo súdnom konaní. **Povinnosť oznámiť podozrenie z nezrovnalosti alebo nezrovnalosť plynie od momentu zistenia prvej informácie**, kedy relevantný orgán (RO/OA) v závislosti od závažnosti, kvality a rozsahu získaných prvých informácií:

1. rozhodne o bezodkladnom zaevidovaní nezrovnalosti v stave „Počiatočné preverovanie“ / „Počiatočné preverovanie s finančným dopadom“ v lehote do 15 pracovných dní od skončenia preskúmania dostupných prvých informácií, a to bez potreby vykonať kontrolu / overovanie / audit

alebo

2. rozhodne o ďalšom preskúmaní s cieľom získať doplňujúce a podrobnejšie informácie, posúdiť vplyv na ďalšie projekty, zákazky, položku rozpočtu projektu alebo výdavky prostredníctvom vykonania kontroly / overovania / auditu, resp. v relevantných prípadoch prostredníctvom predloženia podnetu tretej strane na ďalšie vyšetrovanie / konanie na národnej úrovni. Závery z vykonanej kontroly / overovania / auditu alebo vyšetrovania / konania treťou stranou posúdi z hľadiska naplnenia podmienok prebiehajúceho skúmania.

Prvé informácie o podozrení z nezrovnalosti alebo podozrení z podvodu môžu plynúť aj z interných zdrojov RO zapojeného do implementácie fondov EÚ, a to v rámci režimu oznamovania nekalých praktík na pracovisku alebo v zmysle napĺňania oznamovacích povinností štátneho zamestnanca podľa § 111 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vedúcemu zamestnancovi alebo orgánu činnému v trestnom konaní stratu, prípady poškodenia, zničenia a zneužitia majetku vo vlastníctve alebo v správe služobného úradu. Zároveň prvé zdroje informácií o potenciálnych nezrovnalostiach alebo podozreniach z podvodu môžu plynúť aj z písomných oznámení štátneho zamestnanca, ak sa domnieva, že pokyn, ktorý mu bol uložený, je v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo so služobnými predpismi, v takomto prípade je štátny zamestnanec povinný písomne upozorniť na túto skutočnosť vedúceho

zamestnanca skôr, ako tento pokyn začne plniť (ak vedúci zamestnanec trvá na splnení pokynu, je povinný oznámiť to štátnemu zamestnancovi písomne).

Zdokumentovaním a oznámením nezrovnalosti na základe prvého písomného posudku zo strany kompetentného orgánu, či už administratívneho, správneho alebo súdneho, so závermi na základe určitých skutočností o tom, že k nezrovnalosti došlo, **nie je dotknutá možnosť následného prehodnotenia alebo zrušenia nezrovnalosti** v dôsledku vývoja správneho alebo súdneho postupu.

2.3. Zistenie nezrovnalosti

Na získavanie informácií, ktoré sú dôležité pre zisťovanie nezrovnalostí je potrebné využívať možnosti a nástroje na národnej úrovni. Prostredníctvom elektronickej komunikácie môže RO oznamovať podozrenia na neefektívne a neúčelné vynakladanie finančných prostriedkov EÚ a využiť informácie z e-mailovej adresy: nezrovnalosti@vlada.gov.sk.

Za moment oficiálneho zistenia nezrovnalosti sa považuje podpísanie/schválenie správy o zistenej nezrovnalosti v nadväznosti na schválenie/prerokovanie/doručenie oficiálneho dokumentu podľa typu vykonanej kontroly/audit/overenia, resp. nadobudnutie právoplatnosti rozhodnutia vydaného v správnom konaní, resp. súdnom konaní.

Zistenie nezrovnalosti sa oficiálne zdokumentuje na základe:

- Podpísania/schválenia správy z administratívnej kontroly/kontroly na mieste alebo správy z administratívnej finančnej kontroly/finančnej kontroly na mieste/kontroly verejného obstarávania;
- Doručenia čiastkovej správy z vnútorného auditu MV SR auditovanej osobe vrátane podpísanej/schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- Doručenia správy z vnútorného auditu MV SR auditovanej osobe vrátane podpísanej/schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- Doručenia čiastkovej správy z vládneho auditu auditovanej osobe vrátane podpísanej/schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- Doručenia správy z vládneho auditu auditovanej osobe, v prípade ak neboli nedostatky uvedené v čiastkovej správe z vládneho auditu, vrátane podpísanej/schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- Právoplatného rozhodnutia vydaného v správnom konaní vrátane podpísanej/schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- Prerokovania protokolu o výsledku kontroly vykonanej NKÚ SR vrátane podpísanej/schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- Prerokovania protokolu o výsledku kontroly podľa zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov vrátane podpísanej/schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- Právoplatného rozhodnutia ÚVO vrátane podpísanej/schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- Doručenia správy z auditu EK, resp. Európskeho dvora audítorov vrátane podpísanej/schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- Doručenia uznesenia o začatí trestného stíhania.

Z hľadiska určenia zásad systému riadenia a kontroly a zodpovednosti národných orgánov priamo zapojených do procesu implementácie, nezrovnalosť môže zistiť:

- RO,
- orgán auditu
- alebo spolupracujúci orgán.

V rámci národných kontrolných alebo správnych orgánov môže nezrovnalosť zistiť aj:

- Najvyšší kontrolný úrad SR,
- Úrad vládneho auditu,
- Úrad pre verejné obstarávanie,
- Protimonopolný úrad,
- Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru alebo Úrad vlády SR v rámci výkonu svojich kompetencií. Nezrovnalosť môžu zistiť aj orgány Európskej komisie, Európsky dvor audítorov alebo OLAF EK v rámci výkonu auditov a vyšetrovaní.

Nezrovnalosť môže zistiť samotný prijímateľ, partner alebo vecne príslušný orgán, ktorý bezodkladne oznámi zistenú nezrovnalosť a predloží dokumenty preukazujúce zistenú nezrovnalosť riadiacemu orgánu. Následne je riadiaci orgán povinný zdokumentovať podozrenie z nezrovnalosti alebo zistenú nezrovnalosť v ITMS.

2.3.1. Nezrovnalosť zistí RO (OZP, OO alebo PJ)

Riadiaci orgán (OZP, OO alebo PJ) zistí nezrovnalosť

a) primárne na základe vykonanej kontroly žiadostí o platbu, počas finančných kontrol na mieste, kontroly verejného obstarávania, alebo na základe oznámenia prijatého od prijímateľa. Pri zisťovaní, riadiaci orgán využíva informácie z externého kontaktného miesta: nezrovnalosti@vlada.gov.sk,

b) sekundárne ako orgán zodpovedný za riešenie nezrovnalostí na národnej úrovni na základe kontrol iných kontrolných orgánov, ktorých protokoly sú doručené RO (OZP, OO alebo PJ). Na účely tohto usmernenia sa pod pojmom zistenie nezrovnalosti alebo podozrenia z nezrovnalosti RO rozumie aj prípad, kedy sa RO dozvie o porušení právnych predpisov na základe kontrol vykonaných NKÚ, Útvarem vnútorného auditu MV SR, EK a iných kontrolných orgánov, príp. rozhodnutí príslušných orgánov – napr. ÚVO alebo orgánov činných v trestnom konaní.

Podkladom na zistenie nezrovnalosti alebo podozrenie z nezrovnalosti podľa bodu a) je:

- Správa z administratívnej finančnej kontroly (vypracovaná PJ v súčinnosti s OZP),
- Správa z kontroly verejného obstarávania (vypracovaná OO v súčinnosti OZP),
- Správa z finančnej kontroly na mieste (vypracovaná OZP a PJ),
- vyhlásenie o overení výdavkov k žiadosti o platbu⁵ prijímateľovi (dokument vypracovaný PJ), ktorým je určená výška oprávnených výdavkov v rámci príslušnej žiadosti o platbu⁶ uznaná RO

Podkladom na zistenie nezrovnalosti alebo podozrenie z nezrovnalosti podľa bodu b) je:

- správa z vykonaného vnútorného auditu Útvarem vnútorného auditu MV SR podľa zákona č.357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- protokol o výsledku vykonanej kontroly NKÚ SR,
- právoplatné rozhodnutie ÚVO,

⁵ vrátane žiadosti o platbu s príznakom záverečná

⁶ vrátane žiadosti o platbu s príznakom záverečná

- protokol o výsledku kontroly podľa zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov,
- správa z vládneho auditu vykonaného orgánom auditu alebo spolupracujúcim orgánom,
- správa z auditu vykonaného príslušným generálnym riaditeľstvom EK, resp. Európskym dvorom audítorov alebo z vyšetrovania vykonaného OLAF-om alebo
- právoplatné uznesenie o začatí trestného stíhania doručené RO.

RO-OO pri zistení nezrovnalosti v prípade podozrenia z podvodov, nezrovnalostí vyplývajúcich z odstúpenia od zmluvy o poskytnutí NFP/ z rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU, systémových nezrovnalostí a ostatných nefinančných nezrovnalostí, vypracuje **správu o zistenej nezrovnalosti, s uvedením či uvedená nezrovnalosť zahŕňa podozrenie z podvodu, do 15 pracovných dní odo dňa doručenia príslušného podkladu a zašle PJ, OA a prijímateľovi NFP. Správu vypracúva poverený zamestnanec OO a schvaľuje riaditeľ OO.**

RO-OO v súčinnosti s RO-PJ a RO-OZP **pri zistení finančných nezrovnalostí, vypracuje správu o zistenej nezrovnalosti, s uvedením či uvedená nezrovnalosť zahŕňa podozrenie z podvodu, do 10 pracovných dní od zistenia nezrovnalostí prostredníctvom systému ITMS na ONÚ OLAF.**

V prípade, že RO-OO pri kontrole verejného obstarávania zistí podozrenie z podvodu, prípadne porušenie pravidiel obchodnej súťaže, neodkladne predloží zistenie RO-OO, RO-OZP a RO-PJ za účelom ďalšieho konania. Prijímateľovi sa správa o zistenej nezrovnalosti nezasiela v prípade, ak ide o podozrenie zo spáchania trestného činu prijímateľom, pričom toto podozrenie je jediným dôvodom na základe ktorého bola nezrovnalosť zistená.

Pri schvaľovaní a zasielaní aktualizácií správ o zistených nezrovnalostiach sa postupuje rovnako ako pri prvom oznámení **nezrovnalosti**. Po identifikácii nezrovnalosti následne zaistí, aby bol ku každej zistenej nezrovnalosti podliehajúcej nahlasovacej povinnosti (nezrovnalosť, ktorá presiahne sumu 10 000 EUR za zdroj EÚ, resp. závažná systémová nezrovnalosť) priradený príslušný kód nezrovnalosti podľa aktuálnej štruktúry kódov OLAF EK pre nezrovnalosti uvedených v Manuáli nahlasovania nezrovnalostí ÚV SR v platnom znení, ktoré sa primerane vzťahujú aj na fondy.

2.3.2. Nezrovnalosť zistí orgán auditu a spolupracujúce orgány

Vedúci audítorskej skupiny po ukončení čiastkového overovania/ukončení vládneho auditu zabezpečí, aby posúdenie nezrovnalosti bolo realizované podľa časti 2.1 až 2.3. tohto usmernenia. Po identifikácii nezrovnalosti následne zaistí, aby bol ku každej nezrovnalosti podliehajúcej nahlasovacej povinnosti (nezrovnalosť, ktorá presiahne sumu 10 000 EUR za zdroj EÚ, resp. závažná systémová nezrovnalosť) priradený príslušný kód nezrovnalosti podľa aktuálnej štruktúry kódov OLAF EK pre nezrovnalosti uvedených v Manuáli nahlasovania nezrovnalostí ÚV SR v platnom znení, ktoré sa primerane vzťahujú aj na fondy.

Vedúci audítorskej skupiny vo vzťahu k nedostatkom zisteným počas vládneho auditu, zabezpečí:

a) posúdenie/vyhodnotenie zistených nedostatkov, či sú zároveň aj nezrovnalosťami v zmysle nahlasovacej povinnosti; priradenie kódu nezrovnalosti v zmysle typológie nezrovnalostí podľa kódov OLAF EK. Príklady pri posudzovaní nedostatkov vyskytujúcich sa v rámci vládneho auditu a priradení vybraných kódov nezrovnalostí podľa štruktúry kódovníka OLAF EK sú uvedené v Manuáli nahlasovania nezrovnalostí ÚV SR v platnom znení,

- b) vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti ako súčasť spisu z vládneho auditu, s uvedením či uvedená nezrovnalosť zahŕňa podozrenie z podvodu,
- c) v prípade podozrenia z nezrovnalosti s finančným dopadom v akejkoľvek výške zaslanie čiastkovej resp. správy z vládneho auditu, podľa toho v ktorej správe podozrenie z nezrovnalosti s finančným dopadom bolo identifikované, RO-OO, RO-PJ a RO-OZP elektronicky na stanovené e-maily z dôvodu, aby RO-PJ vedel jednoznačne identifikovať druh platby v prípade ak prijímateľ vráti finančné prostriedky do dňa ukončenia vládneho auditu,
- d) predloženie správy z vládneho auditu/čiastkovej správy z vládneho auditu vrátane identifikovaných nezrovnalostí vykonaných orgánom auditu, resp. spolupracujúcimi orgánmi RO-OO (v kópii RO-OZP a RO-PJ) v elektronickej forme na stanovené e-maily najneskôr do 15. kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci v termíne, v ktorom bola správa z vládneho auditu/čiastková správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe,
- e) vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti na základe vykonaného vládneho auditu a predloženie správy o zistenej nezrovnalosti v písomnej forme RO-OO (v kópii RO-OZP a RO-PJ) najneskôr do 15. kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bola správa z vládneho auditu/čiastková správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe,
- f) predloženie všetkých aktualizácií správy o zistenej nezrovnalosti oznámených podľa písm. d) a e) na základe vykonaného vládneho auditu a predloženie správy o zistenej nezrovnalosti v písomnej forme RO-OO (v kópii RO-OZP a RO-PJ) najneskôr do 15. kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bola správa z vládneho auditu/čiastková správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe.

V prípade identifikovania nezrovnalostí v rámci čiastkovej správy z vládneho auditu/správy z vládneho auditu, vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti, s uvedením či uvedená nezrovnalosť zahŕňa podozrenie z podvodu, zabezpečuje člen audítorskej skupiny, ktorého určí vedúci audítorskej skupiny, resp. člen audítorskej skupiny, ktorý danú nezrovnalosť zistil. Pred podpisom správy o zistenej nezrovnalosti vedúci audítorskej skupiny správu o zistenej nezrovnalosti odsúhlasuje e-mailom. Správu o zistenej nezrovnalosti následne podpisuje člen audítorskej skupiny a schvaľuje ju vedúci audítorskej skupiny.

V prípade, že správu o zistenej nezrovnalosti vypracuje vedúci audítorskej skupiny, schvaľuje ju riaditeľ odboru medzinárodných zdrojov sekcie auditu a kontroly MF SR (orgánu auditu). Orgán auditu a spolupracujúce orgány postupujú pri schvaľovaní a zasielaní aktualizácií správ o zistených nezrovnalostiach rovnako ako pri prvom oznámení nezrovnalosti.

2.3.3. Nezrovnalosť zistí prijímateľ

Prijímateľ má povinnosť v rámci predkladania žiadostí o platbu (vrátane žiadosti o platbu s príznakom „záverečná“) informovať riadiaci orgán o nezrovnalostiach, ktoré vznikli v priebehu implementácie projektu. Uvedená povinnosť pre každého prijímateľa je zakomponovaná ako zmluvná podmienka v zmluvách o poskytnutí NFP/ rozhodnutiach v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU. Ak prijímateľ zistí nezrovnalosť súvisiacu s projektom, je povinný túto nezrovnalosť bezodkladne oznámiť RO a zároveň mu predložiť príslušné dokumenty týkajúce sa tejto nezrovnalosti. V zmluve o poskytnutí NFP/v rozhodnutí v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU je stanovený termín plnenia vyššie uvedenej povinnosti pre prijímateľa.

2.3.4. Oznamovanie podozrení z podvodu

Nesprávne alebo neoprávnené použitie finančných prostriedkov Európskej únie poskytovaných prijímateľom môže viesť k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu podľa

Trestného zákona. V zmysle § 3 ods. 2 Trestného poriadku štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné právnické osoby sú povinné bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin a včas vybavovať dožiadania orgánov činných v trestnom konaní a súdov.

2.3.5. Evidencia nezrovnalostí

Na základe doručených správ o zistených nezrovnalostiach, s uvedením či uvedená nezrovnalosť zahŕňa podozrenie z podvodu, a príslušnej dokumentácie vypracúva RO-OO zoznam nezrovnalostí, vrátane aktualizácií a riešenia nezrovnalostí, vo formáte MS Excel, ktorý je umiestnený na spoločnom serveri RO-OO. Archivácia bude zabezpečená v súlade s registratúrnym poriadkom MV SR. Zoznam nezrovnalostí RO-OO zasiela na vedomie RO-OZP, RO-PJ a OA polročne vždy do 15. kalendárneho dňa po uplynutí príslušného polroka.

2.3.6. Oznamovanie nezrovnalostí EK

v súlade s čl. 69 ods. 2 a prílohy 12 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 informovať Európsky úrad pre boj proti podvodom o všetkých nezrovnalostiach, **ktoré boli predmetom prvého písomného posudku** zo strany príslušného orgánu, či už **správneho alebo súdneho**, ako aj o významnom pokroku v rámci administratívnych/správnych/trestných/súdnych konaní.

V rámci oznamovacej povinnosti členského štátu sú stanovené **výnimky** pre nezrovnalosti, ktoré sa neoznamujú:

- a) prípady nezrovnalostí **v sume nižšej ako 10 000 eur** vo forme príspevku z fondov; výnimka z nahlasovania nezrovnalostí v sume nižšej ako 10 000 eur neplatí v prípade nezrovnalostí, ktoré sú navzájom prepojené, a ktorých celková suma presahuje 10 000 eur za prostriedky EÚ;
- b) prípady, keď nezrovnalosť spočíva výlučne v tom, že realizácia projektu v rámci programu zlyhala úplne alebo čiastočne v dôsledku **konkurzu prijímateľa**, ktorý nie je dôsledkom podvodu;
- c) prípady, na ktoré **prijímateľ upozornil** riadiaci orgán, sprostredkovateľský orgán alebo platobný orgán dobrovoľne a skôr, ako niektorý z týchto orgánov danú nezrovnalosť zistil, či už pred, alebo po vyplatení verejného príspevku;
- d) prípady, ktoré riadiaci orgán **zistil a opravil pred zahrnutím príslušných výdavkov do žiadosti o platbu na Európsku komisiu**, t. j. prípady uplatnených ex ante finančných opráv vo výkaze výdavkov k žiadosti o platbu na Európsku komisiu.

Výnimky z oznamovacej povinnosti **sa nevzťahujú na prípady podozrenia z podvodu** alebo prípady nezrovnalostí, ktoré vedú k začatiu správneho alebo súdneho konania s cieľom zistiť, či došlo k podvodu alebo iným trestným činom.

Vo vzťahu k **nezrovnalostiam bez finančného dopadu** a zároveň k prípadom podozrenia z podvodu, v nadväznosti na platnú právnu úpravu, štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné povinné osoby sú povinné bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že **bol spáchaný trestný čin**.

Z hľadiska určenia zásad systému riadenia a kontroly a zodpovednosti národných orgánov priamo zapojených do procesu implementácie, nezrovnalosť môže zistiť riadiaci orgán, orgán auditu alebo spolupracujúci orgán.

V rámci národných kontrolných alebo správnych orgánov môže nezrovnalosť zistiť aj Najvyšší kontrolný úrad SR, Úrad vládneho auditu, Úrad pre verejné obstarávanie, Protimonopolný úrad, Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru alebo Úrad vlády SR v rámci výkonu svojich kompetencií. Nezrovnalosť môžu zistiť aj orgány Európskej komisie, Európsky dvor audítorov alebo OLAF EK v rámci výkonu auditov a vyšetrovaní.

Nezrovnalosť môže zistiť samotný prijímateľ, partner, užívateľ alebo vecne príslušný orgán, ktorý bezodkladne oznámi zistenú nezrovnalosť a predloží dokumenty preukazujúce zistenú nezrovnalosť riadiacemu orgánu. Následne je riadiaci orgán povinný zdokumentovať podozrenie z nezrovnalosti alebo zistenú nezrovnalosť v ITMS.

V prípade zistenej odchýlky, resp. rozdielu pri evidencii nezrovnalosti, ktorý vznikol z rozdielného vyčíslenia oprávnenej sumy deklarovaných výdavkov v žiadosti o platbu prijímateľa a podpornej dokumentácie, ak takéto odchýlky, resp. rozdiely sú dôsledkom rozdielného prístupu k výpočtu oprávnenej sumy (napr. postup výpočtu oprávnenej sumy zo sumarizačného hárku alebo vznikom štatistickej odchýlky), takéto odchýlky, resp. rozdiely do výšky 1 eura na úrovni zdroja za zistenie, resp. sumu nezrovnalosti **sa považujú za tolerovateľné**. K výpočtu riadiaceho orgánu musí byť zabezpečený dostatočný audit trail na preukázanie overenia správnosti výpočtu oprávnenej sumy, pričom pod uvedené odchýlky, resp. rozdiely nie je možné zahrnúť zrejmu vecnú neoprávnenosť výdavkov alebo nesprávne výpočty a kalkulácie.

Orgán zabezpečujúci ochranu finančných záujmov EÚ je povinný **okamžite** oznámiť Európskej komisii a v prípade potreby ostatným dotknutým členským štátom nezrovnalosti, ktoré **môžu mať následky mimo územia SR**. Ide najmä o prípady nezrovnalostí spojených s nadnárodnými spoločnosťami, ktoré prostredníctvom svojich dcérskych organizácií pôsobia na území viacerých členských štátov EÚ.

RO/OO zabezpečuje oznamovanie Európskej komisii:

- všetkých nezrovnalostí, ktoré boli predmetom prvotného správneho alebo súdneho nálezu (bez ohľadu na to, či v dôsledku ďalšieho správneho alebo súdneho konania bude toto rozhodnutie zmenené alebo zrušené),
- o postupoch pri riešení všetkých oznámených nezrovnalostí a o závažných zmenách, ktoré z nich vyplývajú.

Okrem prípadov podozrenia z podvodu sa nemusia oznamovať:

- prípady, keď sa nezrovnalosti týkajú súm nižších ako 10 000 eur, ktoré možno účtovať všeobecnému rozpočtu ES,
- prípady, keď nezrovnalosť spočíva výlučne v úplnom alebo čiastočnom neuskutočení projektu v dôsledku konkurzného konania prijímateľa,
- prípady, na ktoré RO upozornil prijímateľ dobrovoľne a skôr ako to zistil RO, pred alebo po zaplatení príspevku zo zdrojov fondu alebo ŠR,
- prípady, ktoré zistil a napravil RO pred zaplatením príspevku zo zdrojov fondu alebo štátneho rozpočtu prijímateľovi a pred zahrnutím príslušných výdavkov do finančnej správy predkladaných EK.

Oznamovanie nezrovnalostí na EK vykonáva RO-OO prostredníctvom príslušnej časti finančnej správy. V správe RO-OO uvádza nezrovnalosti, ktoré sú oznámené prvýkrát a informácie o

prijatých akýchkoľvek nápravných opatreniach o už oznámených nezrovnalostiach s popisom, o aký typ nezrovnalosti ide.

V prípade podozrenia z nezrovnalosti alebo zistenia nezrovnalosti na základe vykonaného auditu príslušným generálnym riaditeľstvom EK, resp. Európskym dvorom audítorov alebo vykonaného vyšetrovania Európskeho úradu pre boj proti podvodom, správu o zistenej nezrovnalosti vypracuje RO-OO, ktorý ju bezodkladne, najneskôr do 15 kalendárnych dní od predloženia oficiálnych dokumentov EK, Európskeho dvora audítorov alebo Európskeho úradu pre boj proti podvodom alebo podľa stanovených podmienok v týchto dokumentoch zašle prijímateľovi alebo partnerovi.

V súvislosti s ďalším riešením nezrovnalosti zistenej na základe vykonaného auditu príslušným generálnym riaditeľstvom EK, resp. Európskym dvorom audítorov Zodpovedný orgán v lehote do dvoch mesiacov od predloženia predbežných záverov z auditu EK zabezpečí predloženie pripomienok EK, v kópii orgánu auditu.

Ak EK navrhne finančnú opravu na základe extrapolácie alebo paušálnej sadzby, RO má príležitosť preukázať na základe preskúmania dotknutej dokumentácie, že rozsah nezrovnalosti je menší ako je vyhodnotenie EK. Po dohode s EK môže RO odporučne obmedziť rozsah preskúmania dotknutej dokumentácie a s výnimkou odôvodnených prípadov môže byť lehota preskúmania predĺžená o najviac dva mesiace.

Pokiaľ RO neakceptuje predbežné závery k zisteniam EK, v záujme potvrdenia, že EK disponuje všetkými relevantnými a dostupnými informáciami pre prijatie rozhodnutia o uplatnení finančnej opravy, bude RO pozvaný na vypočutie EK. V prípade, že RO a EK dospeje v rámci vypočutia k vzájomnej dohode, finančné prostriedky uvoľnené z uplatnenej finančnej opravy (nezrovnalosti s finančným dopadom na rozpočet EÚ) môžu byť opätovne použité do 31. decembra 2029 na účely realizácie národných programov.

EK prijme rozhodnutie k finančnej oprave v lehote do 6 mesiacov, ktorá začne plynúť

- odo dňa uskutočneného vypočutia členského štátu alebo
- dva mesiace od dátumu písomného pozvania členského štátu na vypočutie v prípade, ak sa vypočutie neuskutoční.

Predmetnú správu zasiela RO-OO na vedomie odboru Národný úrad pre OLAF sekcie kontroly Úradu vlády SR a odboru boja proti korupcii sekcie kontroly Úradu vlády SR ako Centrálnemu kontaktnému bodu pre OLAF. ONÚ OLAF na základe Dohody o spolupráci medzi Európskym úradom pre boj proti podvodom a sekciou kontroly a boja proti korupcii ÚV SR o. i. úloh v zmysle Dohody, poskytuje OLAF súčinnosť pri administratívnom vyšetrovaní, z tohto dôvodu je nevyhnutné zabezpečiť vzájomnú informovanosť o vzniknutých nezrovnalostiach fondov.

Zároveň RO-OO bezodkladne informuje ONÚ OLAF v osobitnej správe⁷ o všetkých nezrovnalostiach, ktoré sú predmetom trestného konania a následne o ďalšom vývoji u takýchto nezrovnalostí.

⁷ Pod osobitnou správou sa rozumie oficiálny list s prílohou Správy o zistenej nezrovnalosti a relevantný dokument (napr. uznesenie o začatí trestného stíhania, právoplatný rozsudok atď.)

SR a EK prijímajú všetky potrebné opatrenia, aby zabránili akémukoľvek neoprávnenému prezeraniu informácií alebo prístupu k informáciám vo veci nahlasovania/oznamovania nezrovnalostí a k informáciám zhromaždených EK v priebehu jej kontrol priamo na mieste. Informácie vo veci nahlasovania nezrovnalostí sa nesmú zasielať iným osobám, ako osobám v SR alebo v rámci inštitúcií EÚ, ktorých povinnosti vyžadujú, aby k nim mali prístup, pokiaľ s tým SR poskytuje takéto informácie výslovne nesúhlasila.

2.4. Zdokumentovanie nezrovnalosti

Každý odhalený nedostatok (podozrenie z nezrovnalosti) alebo zistený nedostatok (zistená nezrovnalosť), ktorý v zmysle definície nezrovnalosti napĺňa podmienky vzniku nezrovnalosti, je nevyhnutné popísať a zdokumentovať v dokumente správa o zistenej nezrovnalosti v štruktúre údajov v súlade s prílohou 12 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060. Nezrovnalosť sa na národnej úrovni formálne zdokumentuje schválením správy o zistenej nezrovnalosti, a to v nadväznosti na schválenie/prerokovanie/zaslanie/oboznámenie/doručenie oficiálneho dokumentu podľa typu vykonanej kontroly/audit/overovania, resp. nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vydaného v správnom/súdnom konaní (vrátane trestného konania).

Skutočnosť alebo existencia sporného vecno-právneho názoru v prípade zistenej nezrovnalosti alebo podozrenia z nezrovnalosti **z iného podnetu** ako z podnetu riadiaceho orgánu **nemá odkladný účinok** na povinnosť riadiaceho orgánu vypracovať a schváliť správu o zistenej nezrovnalosti v súlade s § 39 zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ a súvisiacu žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov voči dlžníkovi. Uvedeným postupom sa zabezpečí včasné a riadne oznamovanie nezrovnalostí na národnej úrovni a voči Európskemu úradu pre boj proti podvodom, pričom v súlade s prílohou 12 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 nie je dotknutá možnosť, že tento vecno-právny názor sa možno bude musieť následne prehodnotiť alebo zrušiť v dôsledku vývoja nezrovnalosti v priebehu správneho alebo súdneho konania a následného prehodnotenia aj orgánom, ktorý nezrovnalosť zistil.

Ak riadiaci orgán, orgán auditu alebo príslušný orgán, ktorý vydáva rozhodnutie v správnom konaní získa nové alebo dodatočné informácie, najmä o významnom pokroku a výsledku v rámci správnych konaní a súdnych konaní, uložených správnych alebo trestných sankcií alebo potrebe opravy už oznámených údajov, v súlade s prílohou 12 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 zabezpečí **aktualizáciu zodpovedajúcich údajov správy o zistenej nezrovnalosti prostredníctvom ITMS v lehote do 15 pracovných dní odo dňa zistenia nových skutočností.**

V súlade s § 39 zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ RO-OO na základe zhromaždených údajov o oznámených nezrovnalostiach vypracuje **súhrnný prehľad iníciaľných správ** o zistenej nezrovnalosti a informuje orgán zabezpečujúci ochranu finančných záujmov EÚ **štvrtročne** (k 15. máju, k 15. augustu, k 15. novembru a k 15. februáru) a do 5 pracovných dní od získania informácie o zistenej nezrovnalosti v prípade, že nezrovnalosť

môže mať následky mimo územia Slovenskej republiky. **Následné aktualizované údaje o zistených nezrovnalostiach** RO-OO predkladá orgánu zabezpečujúcemu ochranu finančných záujmov **mesačne**, a to z dostupných aktualizácií nezrovnalostí vykonaných národnými orgánmi v ITMS za sledované obdobie.

Vzor správy o zistenej nezrovnalosti je prílohou Manuálu nahlasovania nezrovnalostí ÚV SR. Správy sú číslované priebežne a osobitne pre každý z orgánov, ktorý ich vypracúva. Jeden rovnopis správy uchováva subjekt, ktorý ju vypracoval a kópie zasiela elektronicky RO-PJ, RO-OZP, OA a na vedomie ONÚ OLAF.

Na získavanie informácií, ktoré sú dôležité pre zisťovanie nezrovnalostí je potrebné využívať možnosti a nástroje na národnej úrovni. Prostredníctvom elektronickej komunikácie môže RO oznamovať podozrenia na neefektívne a neúčelné vynakladanie finančných prostriedkov EÚ a využiť informácie z e-mailovej adresy: nezrovnalosti@vlada.gov.sk.

Podmienky vypĺňania údajov o nezrovnalosti v ITMS sú zhrnuté v Manuáli č. 1/2017 - M k evidencii nezrovnalostí, pohľadávkových dokladov a vysporiadaní v systéme ITMS2014+ v PO 2014 – 2020, ktorý sa primerane použije pre potreby programov Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí v programovom období 2021-2027.

2.5. Režim sprístupňovania správy o zistenej nezrovnalosti

Režim sprístupňovania správy o zistenej nezrovnalosti prijímateľovi alebo RO upravuje § 39 zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ. **Správa o zistenej nezrovnalosti sa nepredkladá** prijímateľovi alebo partnerovi, ak štatutárny orgán, zamestnanec alebo osoba konajúca v mene a na účet prijímateľa alebo partnera **je podozrivá zo spáchania trestného činu, priestupku alebo iného správneho deliktu**. Takáto správa o zistenej nezrovnalosti sa nezverejňuje na verejnej časti ITMS2021+.

V prípade, ak osoba konajúca v mene a na účet **poskytovateľa je podozrivá zo spáchania trestného činu, priestupku alebo iného správneho deliktu** správa o zistenej nezrovnalosti sa vypíňa len v papierovej podobe a zasiela sa na orgán auditu a ONÚ OLAF. V tomto prípade sa nezrovnalosť neeviduje v ITMS2021+.

V súlade s § 20 zákona č. 357/2015 o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov **z dôvodu zabránenia možného zmarenia vyšetrovania alebo ak hrozí, že doklady alebo iné podklady budú znehodnotené, zničené alebo pozmenené**, sa podozrenie zo spáchania trestného činu, priestupku alebo zo spáchania iného správneho deliktu v návrhu čiastkovej správy, návrhu správy, čiastkovej správe alebo v správe neuvádzajú. V takýchto prípadoch sa nezrovnalosť v stave „Počiatočné preverovanie / Počiatočné preverovanie s finančným dopadom“ **neodporúča predkladať prijímateľovi a zverejňovať na verejnej časti ITMS2021+**. Na tento účel je v ITMS2021+ vytvorený voliteľný režim pre zverejňovanie, resp. nezverejňovanie správy o zistenej nezrovnalosti na verejnej časti ITMS2021+.

3. Postupy riešenia nezrovnalostí v podmienkach RO

Za riešenie nezrovnalostí v rámci fondov zodpovedá RO-OO. Na účely ďalšieho riešenia nezrovnalostí je nevyhnutná súčinnosť subjektov zapojených do systému riadenia a kontroly fondov na národnej úrovni. Pri oznamovacej povinnosti je potrebné použiť formu

štandardizovaného formulára - Správa o zistenej nezrovnalosti. Za moment odstránenia nezrovnalosti sa považuje dátum pripísania finančných prostriedkov na príslušnom účte RO, v prípade uzatvorenia dohody o splátkach je nezrovnalosť vysporiadaná dňom pripísania poslednej dohodnutej splátky alebo vyhodnotenie splnenia účinných nápravných opatrení na nápravu zistených nedostatkov, resp. predchádzanie vzniku nezrovnalostí uvedených v správe o splnení opatrení na nápravu zistených nedostatkov.

3.1. Riešenie nezrovnalosti zistenej RO

3.1.1. Postup riešenia nezrovnalostí s finančným dopadom pred predložením balíka uisťujúcich dokumentov Európskej komisii

V prípade, ak ide o nezrovnalosť s finančným dopadom RO-PJ zabezpečí, aby bola nezrovnalosť odpočítaná zo sumy schválených oprávnených výdavkov. Vysporiadanie nezrovnalosti realizuje RO-PJ v rámci zúčtovania žiadosti o platbu s príznakom záverečná (zníži záverečnú platbu pre prijímateľa o sumu nezrovnalosti, resp. prijímateľ vráti na určený účet RO-PJ sumu zvýšenú o nezrovnalosť).

Po zistení a zdokumentovaní nezrovnalosti s finančným dopadom pred predložením balíka uisťujúcich dokumentov EK RO-PJ na základe správy o zistenej nezrovnalosti vypracuje do 15 kalendárnych dní odo dňa zistenia nezrovnalosti žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov a zašle ju prijímateľovi. To neplatí v prípade zistenia nezrovnalosti, ktorá sa týka podozrenia zo spáchania trestného činu prijímateľom ak toto je jediným dôvodom, na základe ktorého bola nezrovnalosť zistená - žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov sa do ukončenia trestného konania nevystavuje a nezasiela dotknutým subjektom. Týmto nie je dotknuté oprávnenie RO, v prípade zistenia nedostatku, pozastaviť platby.

V prípade, ak prijímateľ v určenom termíne neuhradí predpísanú sumu, RO-OO spracuje celú dokumentáciu vrátane správy o zistenej nezrovnalosti zašle ju úradu vládneho auditu na ďalšie vymáhanie v súlade s pokynom MF SR. V predmetnom procese treba postupovať tak, aby sa rozhodnutie o vymáhaní prijalo bez zbytočného odkladu a bolo riadne zaznamenané. Nezrovnalosť, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny spájajúcim sa s povinnosťou odvodu, resp. vrátenia verejných prostriedkov, možno vymáhať v správnom konaní. Povinnosť vrátiť finančné prostriedky zo vzniknutej nezrovnalosti, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny, uloží sa prijímateľovi rozhodnutím vydaným v správnom konaní. V rozhodnutí, ktoré vydá Úrad vládneho auditu alebo MF SR v správnom konaní, je určená lehota na vrátenie finančných prostriedkov. V prípade, ak prijímateľ nevráti vyčíslenú sumu podľa rozhodnutia v stanovenej lehote, Úrad vládneho auditu zabezpečí postup podľa časti 3.8. Vymáhanie nezrovnalosti tohto usmernenia.

3.1.2. Postup riešenia nezrovnalostí s finančným dopadom po predložení balíka uisťujúcich dokumentov Európskej komisii

Pri nezrovnalosti s finančným dopadom po predložení balíka uisťujúcich dokumentov EK (zaslanie prostredníctvom SFC2021), RO-PJ na základe správy o zistenej nezrovnalosti zašle prijímateľovi do 15 kalendárnych dní odo dňa zistenia nezrovnalosti žiadosť o vrátenie

finančných prostriedkov. RO-PJ vykoná korekciu schválených oprávnených výdavkov projektu a všetky potrebné postupy v zmysle Manuálu PJ.

To neplatí v prípade zistenia nezrovnalosti, ak podozrenie zo spáchania trestného činu prijímateľom je jediným dôvodom, na základe ktorého bola nezrovnalosť zistená - žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov sa do ukončenia trestného konania nevystavuje a nezasiela dotknutým subjektom.

Na základe správy o zistenej nezrovnalosti RO-PJ vypracuje podklad na zaúčtovanie pohľadávky voči prijímateľovi. Ak na základe písomného oznámenia prijímateľ nevykoná odvod na účet príslušného fondu a štátneho rozpočtu do stanoveného termínu RO-PJ bude zasílať prijímateľovi opätovnú výzvu na zaplatenie.

V prípade, ak prijímateľ uhradí dlžnú sumu v stanovenom termíne, RO-PJ spracuje podklad na odúčtovanie pohľadávky voči prijímateľovi.

V prípade, ak prijímateľ v určenom termíne neuhradí sumu vyčíslenej nezrovnalosti RO-PJ skompletizuje podklady, ktoré preukazujú vznik nezrovnalosti (ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny spájajúcim sa s povinnosťou odvodu) v zmysle aktuálneho Pokynu Ministerstva financií SR k spôsobu a rozsahu predkladania výsledkov kontrol a vládnych auditov oznámených kontrolnými orgánmi a auditujúcimi orgánmi oprávnenými vykonať finančné kontroly, vládne audity a kontroly nakladania s verejnými prostriedkami pre zabezpečenie správneho konania a zašle ich spolu s podnetom na začatie správneho konania Úradu vládneho auditu. Povinnosť vrátiť finančné prostriedky zo vzniknutej nezrovnalosti, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny sa uloží prijímateľovi rozhodnutím vydaným v správnom konaní, ktoré nadobudlo právoplatnosť. V rozhodnutí, ktoré vydá Úrad vládneho auditu alebo MF SR v správnom konaní je určená lehota na vrátenie finančných prostriedkov. V predmetnom procese treba postupovať tak, aby sa rozhodnutie o vymáhaní prijalo bez zbytočného odkladu a bolo riadne zaznamenané.

V prípade ak ide o nezrovnalosť s finančným dopadom po podaní výročnej správy na EK, (nezrovnalosť môže identifikovať prijímateľ, NKÚ SR, EK, EDA, OA resp. spolupracujúce orgány, ÚVO, príp. ďalšie príslušné kontrolné orgány) RO-PJ písomne informuje EK v najbližšej správe predkladanej EK za príslušný fond s odkazom na výročnú správu pre príslušný fond o postupoch zavedených s ohľadom na všetky oznámené nezrovnalosti a o závažných zmenách, ktoré z nich vyplývajú.

3.2. Riešenie nezrovnalosti zistenej OA

3.2.1. Postup riešenia nezrovnalostí s finančným dopadom pred predložením balíka uisťujúcich dokumentov EK

Ak auditovaná osoba vráti neoprávnene použité finančné prostriedky podľa § 31 ods. 1 písm. b), c), d) z. č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov do dňa ukončenia vládneho auditu, vrátenie neoprávnene použitých prostriedkov po overení orgánom auditu/spolupracujúcim orgánom sa uvedie v čiastkovej správe z vládneho auditu/správe z vládneho auditu. RO-PJ zabezpečí zníženie oprávnených výdavkov na projekt na základe predloženej čiastkovej správy z vládneho auditu/správy z vládneho auditu.

V prípade ak auditovaná osoba nevráti neoprávnene použité finančné prostriedky do dňa ukončenia vládneho auditu, vedúci auditorskej skupiny do 15. kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bola správa z vládneho auditu/čiastková správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe, zabezpečí vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti a jej zaslanie spolu s ďalšou dokumentáciou Úradu vládneho auditu v zmysle aktuálneho Pokynu Ministerstva financií SR k spôsobu a rozsahu predkladania výsledkov kontrol a vládnych auditov oznámených kontrolnými orgánmi a auditujúcimi orgánmi oprávnenými vykonať finančné kontroly, vládne audity a kontroly nakladania s verejnými prostriedkami pre zabezpečenie správneho konania.

3.2.2. Postup riešenia nezrovnalostí s finančným dopadom po predložení balíka uisťujúcich dokumentov EK

Ak auditovaná osoba vráti neoprávnene použité finančné prostriedky podľa § 31 ods. 1 písm. b), c), d) z. č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov do dňa ukončenia vládneho auditu, vrátenie neoprávnene použitých prostriedkov po overení orgánom auditu/spolupracujúcim orgánom uvedie v čiastkovej správe z vládneho auditu/správe z vládneho auditu. Na základe predloženej čiastkovej správy z vládneho auditu/správy z vládneho auditu RO-PJ vykoná korekciu schválených oprávnených výdavkov projektu a zároveň zabezpečí, aby sa suma neoprávnených výdavkov odpočítala v ďalšom balíku uisťujúcich dokumentov, ktorý bude predložený EK.

V prípade ak auditovaná osoba nevráti neoprávnene použité finančné prostriedky do dňa ukončenia vládneho auditu, vedúci auditorskej skupiny do 15. kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bola správa z vládneho auditu/čiastková správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe, zabezpečí vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti a jej zaslanie spolu s ďalšou dokumentáciou Úradu vládneho auditu a RO PJ v zmysle aktuálneho Pokynu Ministerstva financií SR k spôsobu a rozsahu predkladania výsledkov kontrol a vládnych auditov oznámených kontrolnými orgánmi a auditujúcimi orgánmi oprávnenými vykonať finančné kontroly, vládne audity a kontroly nakladania s verejnými prostriedkami pre zabezpečenie správneho konania.

3.3. Riešenie nezrovnalosti zistenej iným subjektom

V prípade zistenia nezrovnalosti iným subjektom na základe oznámenia vzniknutej nezrovnalosti formou doručenia príslušného dokumentu, preukazujúceho zistenie nezrovnalosti, vypracuje OO správu o zistenej nezrovnalosti, ktorú bezodkladne zašle RO-PJ, RO-OZP, OA a prijímateľovi. Správa o zistenej nezrovnalosti sa prijímateľovi nezasiela v prípade, že vo veci začali konať orgány činné v trestnom konaní. Zároveň je RO-OO povinná zistenú nezrovnalosť zaevidovať a riešiť v súlade s postupmi tohto usmernenia.

3.4. Riešenie podozrení z podvodu

Za vyšetrowanie a stíhanie podvodov je v rámci SR zodpovedná NAKA P PZ, ktorej RO poskytne všetku nevyhnutnú súčinnosť. NAKA P PZ koná na základe písomného podnetu RO-OO. NAKA P PZ vyhodnocuje, či došlo k naplneniu skutkovej podstaty v lehote 30 dní. Ak áno následne sa začína trestné stíhanie. V prípade, že NAKA P PZ konštatuje, že nedošlo k trestnému činu (skutok sa nestal), RO-OO klasifikuje podozrenie z podvodu ako nezrovnalosť a informuje ONÚ

OLAF prostredníctvom správy o zistenej nezrovnalosti. V prípade vzniku podozrenia z podvodu s finančným dopadom, RO-OO vymáha dlžnú sumu na základe potvrdeného podozrenia z podvodu. V prípade, že je podozrenie z podvodu potvrdené, prijímateľ je na podnet RO-OO vedený v Centrálnnej databáze vylúčených subjektov, nemôže sa viac uchádzať o príspevky z prostriedkov fondov a je voči nemu začaté trestné stíhanie.

3.5. Riešenie nezrovnalostí, ktoré sú porušením pravidiel a postupov verejného obstarávania

V prípade ak RO-OO identifikuje porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania upravených v zákone o verejnom obstarávaní, resp. porušenie pravidiel stanovených v legislatíve SR a EÚ, ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok VO, RO-OO vyzve prijímateľa, na základe správy z kontroly – kontroly dodržiavania pravidiel a postupov podľa zákona o verejnom obstarávaní, resp. základnej finančnej kontroly, resp. administratívnej finančnej kontroly žiadosťou o vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov, prípadne ich časti.

V prípade podozrenia z podvodu, prípadne porušenia pravidiel obchodnej súťaže, RO-OO neodkladne koná.

RO-OO postupuje v súlade s Manuálom procedúr pre oblasť nezrovnalostí.

3.6. Finančné opravy

Finančné opravy v súlade s čl. 103 a 104 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 vykonáva SR alebo Európska komisia. Finančné opravy v súvislosti s individuálnymi alebo systémovými nezrovnalosťami zistenými v projektoch alebo programoch pozostávajú zo zrušenia celého príspevku na program alebo jeho časti.

Ak Európska komisia navrhne finančnú opravu, členský štát má príležitosť preukázať, na základe preskúmania dotknutej dokumentácie, že rozsah nezrovnalosti je menší ako je vyhodnotenie Európskej komisie. Po dohode s Európskou komisiou môže riadiaci orgán odporučne obmedziť rozsah preskúmania dotknutej dokumentácie a s výnimkou odôvodnených prípadov môže byť lehota preskúmania predĺžená o najviac dva mesiace podľa čl. 104 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060.

V súlade s čl. 104 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 pokiaľ riadiaci orgán (členský štát) neakceptuje predbežné závery k zisteniam Európskej komisie, v záujme potvrdenia, že Európska komisia disponuje všetkými relevantnými a dostupnými informáciami pre prijatie rozhodnutia o uplatnení finančnej opravy, bude členský štát pozvaný na vypočutie Európskou komisiou. V prípade, ak **členský štát a Európska komisia dospejú v rámci vypočutia k vzájomnej dohode**, finančné prostriedky uvoľnené z uplatnenej finančnej opravy (nezrovnalosti s finančným dopadom na rozpočet EÚ) **môžu byť opätovne použité do 31. decembra 2029** na program v súlade s podmienkami čl. 103 ods. 3 a 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060.

Európska komisia prijme rozhodnutie k finančnej oprave v lehote do 10 mesiacov, ktorá začne plynúť odo dňa uskutočneného vypočutia členského štátu alebo predloženia dodatočných

informácií. Finančné prostriedky uvoľnené z uplatnenej finančnej opravy nemôžu byť opätovne použité na program v prípade

- finančných opráv na základe prijatého rozhodnutia Európskej komisie o finančnej oprave podľa čl. 104 ods. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060,
- ak výdavky obsiahnuté v schválených Účtoch vykazujú nezrovnalosti a členský štát to neodhalil ani nenahlásil.

3.6.1 Finančné opravy vykonané Slovenskou republikou

V súlade s postupom podľa čl. 103 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 finančné opravy z individuálnych alebo systémových nezrovnalostí zistených Slovenskou republikou v projektoch alebo programe pozostávajú zo zrušenia celého príspevku na program alebo jeho časti. Členský štát vezme do úvahy povahu a závažnosť zistených nezrovnalostí a finančnú stratu spôsobenú fondom EÚ a uplatní primeranú finančnú opravu. Finančná oprava je prostredníctvom nezrovnalosti zaznamenaná v ITMS.

Finančné opravy v súvislosti s individuálnymi alebo systémovými nezrovnalosťami sa uplatňujú pomerne v sume prostriedkov EÚ a v sume prostriedkov ŠR. Zodpovedajúca výška neoprávnených výdavkov v sume finančnej opravy sa určuje v závislosti od príslušnej fázy a úrovne financovania voči žiadosti o platbu prijímateľa, žiadosti o platbu na Európsku komisiu alebo Účtom. Úprava oprávnenosti výdavkov v dôsledku neukončeného posudzovania zákonnosti, správnosti a oprávnenosti výdavkov, resp. možného porušenia uplatniteľného práva EÚ alebo vnútroštátneho práva sa uplatňuje prostredníctvom určenia zodpovedajúcej výšky ex ante/ex post finančnej opravy, a to pred deklarováním týchto výdavkov EK. Ak má riadiaci orgán na základe svojho overovania pochybnosti o zákonnosti a oprávnenosti výdavkov, takéto výdavky nemá vykazovať EK, pokiaľ nedospel k záveru o zákonnosti a oprávnenosti dotknutých výdavkov, resp. riadiaci orgán vyказuje takéto výdavky s uplatnenou zodpovedajúcou ex ante/ex post finančnou opravou.

V súlade s čl. 98 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 riadiaci orgán zabezpečuje vykonanie finančných opráv v súvislosti s individuálnymi alebo systémovými nezrovnalosťami v rámci žiadosti o platbu na Európsku komisiu stiahnutím zodpovedajúcich súm. Ak nie je možné stiahnutie prostriedkov zodpovedajúcich výške finančnej opravy od nasledovnej žiadosti o platbu na Európsku komisiu/Účtov (napr. splatná suma prevyšuje výšku sumy uvedenej v nasledovnej žiadosti o platbu), vrátenie týchto finančných prostriedkov, resp. zodpovedajúci rozdiel stiahne riadiaci orgán v nasledujúcej žiadosti o platbu na Európsku komisiu alebo uskutoční spätný prevod Európskej komisii.

V súlade s § 40 zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ finančnú opravu môže vykonať riadiaci orgán, alebo orgán auditu pred ukončením programu, pričom vysporiadanie finančnej opravy sa vykoná do 30. septembra roku nasledujúceho po roku, v ktorom boli schválené Účty zo strany Európskej komisie.

Podľa čl. 98 ods. 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 sa v Účtoch odpočítavajú tieto sumy:

- trvalo stiahnuté finančné opravy;
- dočasné vylúčenie výdavkov, ktoré sú predmetom prebiehajúceho skúmania zákonnosti a správnosti;

- ďalšie sumy finančných opráv tak, aby sa zostatková chybovosť výdavkov vykázaných v Účtoch znížila na minimálne 2 %.

Trvalo stiahnuté finančné opravy predstavuje odpočítanie neoprávnených výdavkov v Účtoch po zistení nezrovnalosti/ukončení prebiehajúceho skúmania **v totožnom účtovnom roku**, resp. **v žiadosti o platbu na Európsku komisiu** za deklarované výdavky v **predchádzajúcich účtovných rokoch**.

Dočasné vylúčenie výdavkov po skončení účtovného roka sa odpočítava z Účtov za zistené nezrovnalosti a výdavky deklarované v žiadostiach o platbu na Európsku komisiu práve skončeného účtovného roka, pri ktorých pred predložením Účtov Európskej komisii:

- začalo, prebieha alebo nebolo dokončené posudzovanie zákonnosti a správnosti;
- začalo, prebieha alebo nebolo ukončené námietkové konanie (napr. návrh kontrolnej alebo audítorskej správy);
- začalo, prebieha alebo nebolo ukončené správne konanie/trestné konanie/súdne konanie.

V nadväznosti na skončenie hodnotenia zákonnosti alebo správnosti v súlade s čl. 98 ods. 6 Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2021/1060 sa na základe výsledkov hodnotenia uplatnia dva možné postupy:

- sumy, pri ktorých sa potvrdí, že boli oprávnené, môžu byť zahrnuté do najbližšej žiadosti o platbu na Európsku komisiu prebiehajúceho účtovného roka;
- sumy, pri ktorých sa potvrdí, že sú neoprávnené, nevyžaduje sa žiadne ďalšie opatrenie.

V súlade s vyššie uvedenými postupmi riadiaci orgán zabezpečí, aby **opakované zahrnutie odpočítaných** neoprávnených výdavkov **v novej žiadosti o platbu na Európsku komisiu** napĺňalo podmienky čl. 98 ods. 6 Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2021/1060, t. j. tieto výdavky môžu byť opätovne deklarované Európskej komisii len pod podmienkou, že sa na základe výsledkov hodnotenia oprávnenosti alebo správnosti **potvrdila zákonnosť a správnosť oprávnenosť a správnosť pôvodne neoprávnených výdavkov**. Ak sa takéto výdavky opätovne zahrnú do žiadosti o platbu na Európsku komisiu, riadiaci orgán je povinný uchovať a archivovať dôkazy o plnej opodstatnenosti opätovného deklarovania týchto výdavkov Európskej komisii **na účely následných kontrol a auditov**.

V prípade, ak výdavky projektu nemôžu byť posúdené ako oprávnené výdavky financované z rozpočtu EÚ na základe oznámenia o nezrovnalosti po tom, ako boli dotknuté výdavky schválené v žiadosti o platbu, v súlade s čl. 103 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 sa pristupuje k zníženiu nenávratného finančného príspevku, keďže príspevok zrušený v súvislosti s individuálnou nezrovnalosťou/systemovou nezrovnalosťou nemožno opätovne použiť na operáciu (projekt), ktorá bola predmetom opravy.

Na účely správneho zaradenia finančných opráv do Účtov podľa požiadaviek čl. 98 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060, ak **bola nezrovnalosť zistená na základe auditu Európskej komisie alebo vyšetrovania Európskeho úradu pre boj proti podvodom, alebo Európskeho dvora audítorov**, v správe o zistenej nezrovnalosti riadiaci orgán uvedie **Európsku komisiu, Európsky úrad pre boj proti podvodom, alebo Európsky dvor audítorov** ako inštitúciu (alebo orgán), ktorá zistila nezrovnalosť.

3.6.2 Finančné opravy vykonané Európskou komisiou

V súlade s postupmi podľa čl. 104 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 Európska komisia uskutočňuje finančné opravy v súvislosti s individuálnymi alebo systémovými nezrovnalosťami zrušením celého príspevku na program alebo jeho časti, keď po vykonaní potrebného preskúmania príde k záveru, že:

- v účinnom fungovaní systému riadenia a kontroly programu existujú závažné nedostatky, ktoré ohrozili už vyplatený príspevok z rozpočtu EÚ na program;
- výdavky obsiahnuté v schválených Účtoch vykazujú nezrovnalosti a členský štát to neodhalil ani nenahlásil;
- členský štát pred začatím postupu uplatnenia finančnej opravy zo strany Európskej komisie neprijal potrebné opatrenia na nápravu situácie, ktorá viedla k prerušeniu platieb, v deklarovaných výdavkoch existuje závažný nedostatok alebo výdavky v žiadostiach o platbu sú spojené s nezrovnalosťou, ktorá nebola napravená.

V súlade s čl. 104 ods. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060, ak výdavky obsiahnuté v schválených Účtoch vykazujú nezrovnalosti **a členský štát to neodhalil ani nenahlásil, Európska komisia uplatní finančnú opravu**, ktorá predstavuje pre SR definitívne zrušenie celého príspevku pre program alebo jeho časti, **t. j. čistú finančnú opravu**.

Európska komisia **neuplatní definitívne zrušenie** celého príspevku pre program alebo jeho časti **iba v prípade**, ak členský štát súhlasí s finančnou opravou Európskej komisie podľa čl. 104 ods. 1 písm. a) a c) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 pred prijatím rozhodnutia o finančnej oprave zo strany Európskej komisie a členský štát môže príslušné sumy opätovne použiť.

V súvislosti s uplatnením zrušenia celého príspevku pre program alebo jeho časť vrátane čistej finančnej opravy (definitívneho zrušenia celého príspevku pre program alebo jeho časť) riadiaci orgán odpočíta predmetnú sumu finančnej opravy z nasledovnej žiadosti o platbu na Európsku komisiu alebo vráti túto sumu príspevku z EÚ spätným prevodom Európskej komisii v lehote splatnosti 2 mesiacov odo dňa vystavenia platobného príkazu Európskou komisiou. Každá vrátená suma sa prevádza Európskej komisii vrátane úrokov z omeškania. Úroková sadzba pre úrok z omeškania je stanovená úrokovou mierou Európskej centrálnej banky pre jej hlavné refinančné operácie určenou v prvý pracovný deň mesiaca, kedy sa mala dlžná suma vrátiť, vrátane 1,5 % penalizačnej sadzby.

Suma podliehajúca finančnej oprave sa vyčíslí na základe jednotlivých prípadov v zodpovedajúcej sume podľa proporcionality. V prípadoch, keď nie je možné presne vyčísliť finančnú opravu, Európska komisia ju určí na základe extrapolácie alebo na základe paušálnej sadzby podľa podmienok prílohy 25 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060. Extrapolácia sa používa najmä v rámci homogénnej skupiny projektov zdieľajúcich podobné charakteristiky ako výsledok dôkladného preskúmania reprezentatívnej náhodne vybranej vzorky projektov. Percentuálna paušálna sadzba sa používa najmä, ak sa vyskytli systémové nezrovnalosti rôznej povahy/typu s rozptýleným účinkom, najmä závažné nedostatky v kľúčových alebo pomocných prvkoch systému riadenia a kontroly požadované ustanoveniami nariadení EÚ.

Ak na základe výslovnej požiadavky Európskej komisie rozhodne príslušný orgán SR o začatí alebo pokračovaní súdneho/správneho konania vrátane exekučného konania s cieľom vymôcť

neoprávnene vyplatenú sumu, Európska komisia môže SR nahradiť sčasti alebo v plnom rozsahu náklady na právne zastúpenie a náklady vynaložené v priamej súvislosti so súdnym/správnym konaním vrátane exekučného konania. Európska komisia tak urobí na základe doloženej dokumentácie aj v prípade, ak súdne/správne konanie vrátane exekučného konania bolo neúspešné. Európska komisia pri rozhodovaní o finančnej oprave dodržiava zásadu proporcionality tým, že zohľadní povahu a závažnosť porušenia uplatniteľného práva EÚ alebo vnútroštátneho práva a jeho finančné dôsledky pre rozpočet EÚ.

3.7 Vysporiadanie finančných vzťahov

Vysporiadanie finančných vzťahov na národnej úrovni sa vykonáva:

- a) vzájomným započítaním pohľadávky z príspevku voči pohľadávke prijímateľa na poskytnutie príspevku alebo jeho časti;
- b) vzájomným započítaním pohľadávky z rozhodnutia v správe poskytovateľa voči pohľadávke prijímateľa podľa zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku/rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU alebo jeho časti alebo
- c) vrátením príspevku alebo jeho časti, ak sa nevykoná vzájomné započítanie pohľadávok. Na základe zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku/ rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU sa vrátenie finančných prostriedkov EÚ a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie, ktoré boli poskytnuté uskutočňuje v nasledovných prípadoch:
 - **nevýčerpanie poskytnutých finančných prostriedkov EÚ a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie,**
 - **vyčerpanie poskytnuté prostriedky EÚ a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie v rozpore so všeobecne záväznými predpismi SR alebo právne záväznými predpismi EÚ (najmä vznik nezrovnalosti),**
 - **vyčerpanie poskytnutých prostriedkov EÚ a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie v rozpore s podmienkami zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku/ rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU, resp. porušenia alebo nesplnenia povinností stanovených v zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku/ rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU (najmä porušenie finančnej disciplíny alebo vznik nezrovnalosti) a porušenie týchto povinností, resp. nesplnenie týchto povinností je spojené s povinnosťou vrátenia finančných prostriedkov,**
 - poskytnutie prostriedkov EÚ a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie **z titulu mylenej platby,**
 - a iných.

Riadiaci orgán môže uzavrieť dohodu o splátkach a dohodu o odklade plnenia podľa postupov a za splnenia podmienok ustanovených v § 44 zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ.

V súlade s § 35 ods. 2 zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ je prijímateľ povinný vrátiť príspevok alebo jeho časť za podmienok a spôsobom uvedeným v zmluve o poskytnutí NFP/ rozhodnutí v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU . Ak suma príspevku alebo jeho časti, ktorá sa má vrátiť, **nepresiahne bez úrokov 100,00 eur**, tento

príspevok alebo jeho časť riadiaci orgán od dlžníka (prijímateľa, riadiaceho orgánu) neuplatňuje a nevymáha.

Riadiaci orgán sa môže rozhodnúť podľa charakteru projektu alebo typu prijímateľa, či priebežne kumuluje nezúčtovaný príspevok vrátane súm do 100,00 eur a súčasne ho aj priebežne vymáha v momente prekročenia sumy 100,00 eur alebo uplatní a vymáha úhrnnú sumu takto nezúčtovaného príspevku po prekročení sumy 100,00 eur pri poslednom zúčtovaní zálohovej platby. Riadiaci orgán voči finančnému limitu 100,00 eur posudzuje iba sumu príspevku, ktorý podľa definície príspevku v § 3 písm. a) zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ tvoria len prostriedky EÚ a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie poskytnuté riadiacim orgánom podľa zmluvy o poskytnutí NFP/ rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU bez možnosti zahrnutia sankcie alebo úroku z omeškania.

V prípade vzniku dôvodu na vrátenie príspevku alebo jeho časti (napr. z dôvodov porušení všeobecne záväzných právnych predpisov SR alebo legislatívy EÚ prijímateľom), prijímateľ je povinný pri vrátení finančných prostriedkov postupovať v súlade so zmluvou o poskytnutí nenávratného finančného príspevku/rozhodnutím v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU a zákonom č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ.

V jednotlivých prípadoch vrátenia finančných prostriedkov riadiaci orgán zašle prijímateľovi žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov podľa zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku/ rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU, pričom prijímateľ je informovaný o zozname svojich záväzkov aj na verejnej časti ITMS. Riadiaci orgán je povinný oznámiť dlžníkovi, že eviduje voči nemu pohľadávku a upozorniť ho na následky neuhradenia pohľadávky. V prípade vysporiadania finančných vzťahov na základe vlastnej iniciatívy prijímateľa, riadiaci orgán žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov prijímateľovi už nezasiela. V tomto prípade prijímateľ oznámi zodpovedajúcu sumu vrátenia riadiacemu orgánu prostredníctvom verejnej časti ITMS. Pri realizácii úhrady prijímateľ postupuje v zmysle podmienok zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku/ rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU.

Pre splnenie právnych záväzkov prijímateľa vo vzťahu k vysporiadaniu finančných vzťahov sa vyžaduje uvedenie správnych bankových účtov a správneho variabilného symbolu pri uskutočnení úhrady prostriedkov platobným príkazom v banke.

Ak prijímateľ nevráti príspevok alebo jeho časť na správne účty alebo pri uskutočnení úhrady neuvedie správny, automaticky ITMS generovaný variabilný symbol, príslušný záväzok prijímateľa zostáva nesplnený a finančné vzťahy voči RO sa považujú za nevysporiadané. Myná platba bude vrátená odosielateľovi do konca mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bola úhrada prijatá na účet riadiaceho orgánu.

3.7.1. Vzájomné započítanie pohľadávok a záväzkov

Vysporiadanie finančných vzťahov vzájomným započítaním pohľadávky z príspevku alebo pohľadávky z rozhodnutia v správe poskytovateľa alebo časti týchto pohľadávok prostredníctvom žiadosti o platbu je možné uplatniť v súlade so zákonom č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ.

Vzájomné započítanie pohľadávok sa považuje za spôsob plnenia záväzku a nejde o peňažný tok. Dokladom, na základe ktorého možno vyhotoviť účtovný doklad, je vzájomná dohoda o započítaní v predloženej žiadosti o platbu prijímateľa, resp. jednostranný započítací prejav za splnenia podmienok podľa § 42 zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ.

Akékoľvek vzájomné započítanie pohľadávok medzi RO a prijímateľom v rámci zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku/rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EÚ je možné vykonať len podľa podmienok § 42 zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ.

Vyššie uvedeným nie je dotknuté vzájomné započítanie pohľadávok prijímateľa a dodávateľa. Je v kompetencii riadiaceho orgánu overiť, či boli aktivity na základe uvedených faktúr zrealizované v súlade so zmluvou o poskytnutí nenávratného finančného príspevku/rozhodnutím v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EÚ, či boli dodržané ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka a zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve.

Vzájomné započítanie pohľadávok a záväzkov nie je možné vykonať, ak je prijímateľom/partnerom štátna rozpočtová organizácia.

Vykonaním vzájomného započítania pohľadávok a záväzkov v žiadosti o platbu nie je dotknutá povinnosť prijímateľa uhradiť partnerom záväzky vo výške schválených oprávnených výdavkov daného partnera v predloženej žiadosti o platbu. Ak je v žiadosti o platbu zaradené vzájomné započítanie týkajúce sa výdavkov partnera a zároveň sú partnerovi v rovnakej žiadosti o platbu schválené oprávnené výdavky, prijímateľ môže uhradiť partnerovi sumu oprávnených výdavkov zníženú o sumu vzájomného započítania.

3.7.2. Odvod za porušenie finančnej disciplíny, správa a účtovanie pohľadávok

Správca pohľadávky z príspevku, ktorým je poskytovateľ, je povinný najmä:

- a) na základe žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov oznámiť dlžníkovi, že eviduje voči nemu pohľadávku a upozorniť ho na následky neuhradenia pohľadávky;
- b) viesť evidenciu všetkých pohľadávok v ITMS.

Osoba, ktorej bol uložený odvod za porušenie finančnej disciplíny pri hospodárení s prostriedkami EÚ a prostriedkami štátneho rozpočtu na spolufinancovanie, odvádza prostriedky EÚ a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie na príjmový účet riadiaceho orgánu.

Ak dôjde k porušeniu finančnej disciplíny podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, je správcom pohľadávky z príspevku poskytovateľ do dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o porušení finančnej disciplíny. Dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o porušení finančnej disciplíny sa správcom pohľadávky štátu stáva Úrad vládného auditu.

O pohľadávke z rozhodnutia týkajúcej sa prostriedkov EÚ a prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie v správe Úradu vládného auditu účtuje riadiaci orgán.

3.7.3. Uznanie neoprávnených alebo dočasne vylúčených výdavkov za oprávnené

V prípade, ak prijímateľ vysporiada nezrovnalosť alebo žiadosť o vrátenie finančných

prostriedkov s vplyvom na rozpočet EÚ a následne je preukázané, že neoprávnené výdavky alebo ich časť je oprávnená, prijímateľ má nárok na vrátenie tejto sumy. V takomto prípade môžu byť tieto výdavky opätovne zaradené do nasledujúcej žiadosti o platbu, ktorú predloží prijímateľ. V prípade nesprávne vyčíslenej sumy na vymáhanie/vrátenie a ak k úhrade dlhu zo strany prijímateľa ešte nedošlo, suma na vymáhanie/vrátenie bude opravená v príslušnej nezrovnalosti a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov.

V prípade pozastavenia platieb pre projekt alebo jeho časť v prípade neukončeného prebiehajúceho skúmania alebo ak má riadiaci orgán podozrenie, že vznikli nedostatky v postupe prijímateľa/partnera, riadiaci orgán je oprávnený po ukončení skúmania relevantné oprávnené výdavky projektu zaradiť do nadväzujúceho schvaľovacieho procesu žiadosti o platbu prijímateľa.

3.7.4. Vysporiadanie finančných prostriedkov na základe zmluvy o NFP alebo rozhodnutia o schválení žiadosti o NFP v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU

V prípade uplatnenia vrátenia finančných prostriedkov prijímateľom v súlade s podmienkami uvedenými v Zmluve o poskytnutí NFP/ v rozhodnutí o schválení žiadosti o NFP v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU, RO-PJ zašle prijímateľovi žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov. V žiadosti RO-PJ uvedie, akú sumu finančných prostriedkov je prijímateľ povinný vrátiť v členení podľa zdrojov (zdroje z prostriedkov EÚ a prostriedkov ŠR SR) a čísla účtov, na ktoré je prijímateľ povinný uvedené prostriedky odvieť.

V prípade, ak prijímateľ finančné prostriedky nevráti v určenej výške a stanovenom termíne, RO-PJ zašle prijímateľovi výzvu na vrátenie určenej sumy s novým termínom na úhradu. Ak prijímateľ nevráti vyčíslenú sumu finančných prostriedkov v stanovenom termíne, odstúpi RO-PJ spisový materiál na Útvar vnútorného auditu MV SR na vykonanie vnútorného auditu podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Po vykonaní vnútorného auditu MV SR a doručení správy o výsledku vnútorného auditu spracuje RO-OO správu o nezrovnalosti a následne vypracuje podnet na začatie správneho konania a spolu so Správou o zistenej o nezrovnalosti a s dokumentáciou v zmysle aktuálneho Pokynu MF SR k spôsobu a rozsahu predkladania výsledkov kontrol a vládnych auditov oznámených kontrolnými orgánmi a auditujúcimi orgánmi oprávnenými vykonať finančné kontroly, vládne audity a kontroly nakladania s verejnými prostriedkami pre zabezpečenie správneho konania ju zašle Úradu vládneho auditu, ktorý môže začať správne konanie.

Osobitným prípadom riešenia nezrovnalosti zo strany RO môže byť mimoriadne ukončenie projektu v zmysle ustanovení zmluvy o poskytnutí NFP/rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU.

V súvislosti s mimoriadnym ukončením projektu v zmysle ustanovení zmluvy o poskytnutí NFP/rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU je možné vykonať vnútorný audit MV SR podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov, napríklad na účely overenia dodržania zmluvných podmienok v čase platnosti zmluvy. Nie je v rozpore so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy ani v rozpore so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov, aby podnetom na začatie správneho konania

bol podnet fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá nie je kontrolným orgánom alebo orgánom dozoru štátu.

Ak dôjde k odstúpeniu od zmluvy o poskytnutí NFP je prijímateľ povinný vrátiť RO NFP v zmysle požiadavky RO v žiadosti o vrátenie. V prvom rade je potrebné riešiť vrátenie poskytnutého plnenia po odstúpení od zmluvy prostredníctvom občiansko-súdneho konania zo strany účastníkov zmluvného vzťahu. V druhom rade, ak súd rozhodne v neprospech RO, ale došlo k individuálnym porušeniam finančnej disciplíny pri používaní verejných prostriedkov, za ktoré nesie prijímateľ objektívnu zodpovednosť, RO-PJ vypracuje žiadosť o začatie správneho konania a spolu so Správou o zistenej o nezrovnalosti a s dokumentáciou v zmysle aktuálneho Pokynu MF SR k spôsobu a rozsahu predkladania výsledkov kontrol a vládnych auditov oznámených kontrolnými orgánmi a auditujúcimi orgánmi oprávnenými vykonať finančné kontroly, vládne audity a kontroly nakladania s verejnými prostriedkami pre zabezpečenie správneho konania ju zašle Úradu vládneho auditu, ktorá môže začať správne konanie vo veci konkrétneho porušenia finančnej disciplíny a uložiť príslušné sankcie v závislosti od toho, pod akú skutkovú podstatu porušenia finančnej disciplíny možno konanie prijímateľa subsumovať. Uložením sankcie sa však nemusí zabezpečiť vrátenie finančných prostriedkov celého príspevku, ktoré sa majú vrátiť na základe odstúpenia od zmluvy. Výška vrátenej sumy závisí od konkrétnych okolností prípadu a charakteru uložených sankcií (odvod, penále, pokuta).

3.8. Správne konanie

Ak prijímateľ nevráti/nevysporiada požadovanú sumu zodpovedajúcu výške nezrovnalosti, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny, na uvedený účet vedený v Štátnej pokladnici v lehote⁸ určenej zmluvou o poskytnutí NFP, resp. rozhodnutím v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU /žiadosťou o vrátenie finančných prostriedkov, RO-OO písomne oznámi túto skutočnosť Úradu vládneho auditu a súčasne zabezpečí predloženie výsledkov vnútorného auditu MV SR podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov vrátane správy o zistenej nezrovnalosti.

Úrad vládneho auditu predložené materiály posúdi, či a do akej miery sú splnené zákonné podmienky pre začatie správneho konania vo veci porušenia finančnej disciplíny zo strany prijímateľa. V odôvodnených prípadoch Úrad vládneho auditu začne správne konanie.

Povinnosť vrátiť finančné prostriedky zo vzniknutej nezrovnalosti, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny spojeným s odvodom finančných prostriedkov, sa uloží prijímateľovi rozhodnutím vydaným v správnom konaní, ktoré nadobudlo právoplatnosť. V rozhodnutí, ktoré vydá Úrad vládneho auditu alebo MF SR v správnom konaní je určená lehota na vrátenie finančných prostriedkov.

Na účely zabezpečenia podkladov pre vydanie rozhodnutia, RO-OO, resp. kontrolný orgán oznámi a predloží Úradu vládneho auditu výsledky kontroly RO/ vnútorného auditu MV SR podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov, resp. inej kontroly a spisovú dokumentáciu s prílohami vrátane správy o zistenej nezrovnalosti v zmysle aktuálneho Pokynu MF SR k spôsobu a rozsahu predkladania výsledkov kontrol a vládnych auditov oznámených kontrolnými orgánmi a auditujúcimi orgánmi

⁸ Lehota na vrátenie finančných prostriedkov je určená v zmluve o poskytnutí NFP/rozhodnutí v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EU a zároveň je uvedená aj v žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov

oprávnenými vykonať finančné kontroly, vládne audity a kontroly nakladania s verejnými prostriedkami pre zabezpečenie správneho konania.

Pred začatím správneho konania s cieľom odstrániť prípadné nedostatky pri postúpených výsledkoch vládneho auditu/ vnútorného auditu MV SR podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov /inej kontroly, právne neodôvodnených a nepresvedčivých porušeníach finančnej disciplíny, Úrad vládneho auditu:

- preskúma kompletný spisový materiál, posúdi či predložené podklady sú postačujúce pre právnu kvalifikáciu zistení kontroly a pre uloženie sankcií podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a nadväzujúcich právnych predpisov. V prípade ich neúplnosti je Úrad vládneho auditu povinný vrátiť neúplné podklady (spisovú dokumentáciu) a požiadať predkladajúci orgán o doplnenie a odstránenie nedostatkov v lehote určenej Úradom vládneho auditu,
- posúdi a zhodnotí, či predložené zistenia kontroly RO/ inej kontroly, resp. vládneho auditu možno považovať za preukázané, či vykonané dôkazy sú postačujúce, alebo či treba vykonať ďalšie dôkazy, alebo či si treba obstarat' aj iné podklady pre začatie správneho konania. V prípade potreby požiada Úrad vládneho auditu opakovane o doplnenie podkladov,
- v prípade, keď ani po opakovanom vyžiadaní doplnenia podkladov pre začatie správneho konania neobdrží požadovaný materiál v zmysle aktuálneho Pokynu Ministerstva financií SR k spôsobu a rozsahu predkladania výsledkov kontrol a vládnych auditov oznámených kontrolnými orgánmi a auditujúcimi orgánmi oprávnenými vykonať finančné kontroly, vládne audity a kontroly nakladania s verejnými prostriedkami pre zabezpečenie správneho konania, správne konanie sa nezačne.

Po prijatí a overení kompletných podkladov z vykonanej kontroly RO/inej kontroly, resp. vykonaného vládneho auditu a prijatí záveru, že predložené podklady sú postačujúce pre začatie správneho konania vo veci uloženia sankcie (odvod, penále, pokuta) za porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 zákona č. 523/2004 Z. z. správny orgán zašle účastníkovi konania oznámenie o začatí správneho konania.

V súlade s § 31 ods. 9 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy odvod, penále⁹ a pokutu za porušenie finančnej disciplíny (ktoré je zároveň nezrovnalosťou), štátnou rozpočtovou organizáciou a štátnou príspevkovou organizáciou alebo za porušenie finančnej disciplíny, ktorá je zároveň nezrovnalosťou, inou právnickou osobou alebo fyzickou osobou pri nakladaní s prostriedkami štátneho rozpočtu a s prostriedkami Európskej únie ukladá Úrad vládneho auditu, ktorá ich aj vymáha. V prípade potreby odvod, penále a pokutu môže uložiť a vymáhať Ministerstvo financií SR.

Právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorej bol uložený odvod, penále alebo pokuta za porušenie finančnej disciplíny (ktoré je zároveň nezrovnalosťou) pri hospodárení s prostriedkami Európskej únie poskytnutými prostredníctvom príslušného orgánu štátnej správy na základe podmienok určených v zmluve o poskytnutí NFP/rozhodnutí v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EÚ, odvádza tento odvod na príslušný určený účet v Štátnej pokladnici, penále a pokuta sú príjmom štátneho rozpočtu v súlade s § 7 ods. 1 písm. i) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

⁹ V súlade s § 31 ods. 9 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy zo strany orgánu vydávajúceho rozhodnutie v správnom konaní je potrebné zabezpečiť zníženie penále za porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písm. b), c), d) pri nakladaní s prostriedkami EU o úrok s omeškania, ktorý je potrebné vrátiť v súlade s platnými nariadeniami Európskej komisii

Prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie, ktorých sa týka nezrovnalosť ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny, vrátane penále a pokuty, odvádza právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorej bol uložený odvod na príslušný účet Úradu vládneho auditu ako správcovi pohľadávky štátu.

Finančné prostriedky príslušného fondu, ktorých sa týka nezrovnalosť, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny sa odvádzajú na príslušný účet fondu, ktorý má RO-PJ vedený v štátnej pokladnici.

Na konanie o ukladaní a vymáhaní odvodu, penále a pokuty za porušenie finančnej disciplíny, ktoré je zároveň nezrovnalosťou sa vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

3.9. Vymáhanie nezrovnalosti

RO-OO zhromažďuje údaje do správy o zistených nezrovnalostiach a zasiela podklady odboru Národný úrad pre OLAF sekcie kontroly na Úrade vlády SR.

Vymáhanie pohľadávok a riešenie nezrovnalostí sleduje v čiastkovej knihe dlžníkov, v ktorej je zaznamenávaný stav vysporiadania finančných prostriedkov.

RO-OO informuje o týchto skutočnostiach RO-PJ a RO-OZP. Nútený výkon rozhodnutia sa uskutoční, ak prijímateľ – povinná osoba uvedená v právoplatnom rozhodnutí, nespĺnil dobrovoľne v určenej lehote povinnosť uloženú rozhodnutím správneho orgánu a ani na základe výziev v súlade s internými predpismi správneho orgánu (exekučným titulom môže byť iba právoplatné a vykonateľné rozhodnutie).

Výkon rozhodnutia je potrebné nariadiť najneskôr do 3 rokov po uplynutí lehoty určenej pre splnenie uloženej povinnosti.

Pre projekty fondov Úrad vládneho auditu podáva návrh na vykonanie exekúcie s tým, že poplatok za výkon exekúcie je vymáhaný nad rámec celkovej pohľadávky.

Nevymožiteľné pohľadávky štátu môžu vzniknúť najmä v súvislosti s:

- exekučným konaním,
- konkurzom prijímateľa,
- likvidáciou dlžníka, zrušením dlžníka bez likvidácie.

Na účely preukázania nevymožiteľnej pohľadávky štátu najmä v súvislosti s vypracovaním osobitných správ o nezrovnalostiach po prijatí opatrení vrátane správnych a súdnych postupov podľa právneho poriadku SR zo strany RO/ Úradu vládneho auditu na vysporiadanie finančných vzťahov, správca pohľadávky štátu (RO/ Úrad vládneho auditu) postupuje v súlade so zákonom č. 374/2014 Z.z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ak osobitný zákon neustanovuje inak, trvale upustí od vymáhania pohľadávky štátu od dlžníka len vtedy, ak sa pohľadávka štátu premlčala. Správca pohľadávky štátu (RO/Úrad vládneho auditu) môže trvale upustiť od vymáhania pohľadávky štátu **aj vtedy**:

- ak je zo všetkých okolností zrejmé, že ďalšie vymáhanie by bolo neúspešné alebo neehospodárne, alebo
- ak to odôvodňujú ekonomické alebo sociálne pomery dlžníka.

O trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu rozhoduje štatutárny orgán správcu pohľadávky štátu. Rozhodnutie o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu musí obsahovať najmä právny dôvod vzniku pohľadávky štátu, výšku pohľadávky štátu a dôvody upustenia od vymáhania tejto pohľadávky štátu. Podmienkou platnosti rozhodnutia o trvalom

upustení od vymáhania pohľadávky štátu vyššej ako 10 000 EUR je súhlas ministerstva financií. Na vydanie rozhodnutia o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, toto rozhodnutie nie je preskúmateľné súdom. Dlužník sa o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu neupovedomuje.

Trvalé upustenie od vymáhania pohľadávky môže byť považované za štátnu pomoc, preto je potrebné posúdiť každý prípad aj z pohľadu platných predpisov v oblasti štátnej pomoci.

Úrad vládneho auditu ako správca pohľadávky štátu na základe právoplatného rozhodnutia v správnom konaní **pred** vydaním rozhodnutia o trvalom upustení vymáhania pohľadávky zašle RO-OO, RO-OZP a RO-PJ právoplatné uznesenie súdu o zastavení exekúcie (hlavne z dôvodu nemajetnosti povinného), v kópii OA.

Nevymožiteľná pohľadávka štátu zanikne, a to uplynutím jedného roka od platnosti rozhodnutia o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu, ak dlžník neuspokojí pohľadávku štátu dobrovoľne.

3.10. Finančné vysporiadanie nezrovnalosti v rámci RO

Subjekt, ktorý spôsobil nezrovnalosť je povinný finančne vysporiadať nezrovnalosť na národnej úrovni.

Ak nezrovnalosť spôsobil RO (OO a/alebo OZP a/alebo PJ), finančné vysporiadanie nezrovnalosti na národnej úrovni sa uskutoční viazaním rozpočtových prostriedkov v súlade s § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy za zdroj EÚ a zdroj štátneho rozpočtu v rozpočte kapitoly, ktorú tvorí rozpočet ministerstva ako RO.

Ak nezrovnalosť spôsobil prijímateľ, tento je povinný vrátiť neoprávnene použité finančné prostriedky/vysporiadať finančné vzťahy:

- na základe žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov (vrátením finančných prostriedkov/započítaním) alebo
- na základe rozhodnutia vydanom v správnom konaní, t. j. napr. ak došlo k porušeniu finančnej disciplíny alebo ak došlo k porušeniu postupov a pravidiel pri verejnom obstarávaní
- alebo môže vrátiť neoprávnene použité finančné prostriedky do dňa skončenia kontroly/vládneho auditu dobrovoľne v prípadoch, ktoré umožňuje zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ak nezrovnalosť spôsobil prijímateľ a pohľadávka štátu z titulu tejto nezrovnalosti sa očakáva, že nebude vysporiadaná, resp. je nevymožiteľná, finančné vysporiadanie nezrovnalosti na národnej úrovni (z dôvodu vysporiadania nezrovnalosti voči všeobecnému rozpočtu EÚ) sa uskutoční viazaním rozpočtových prostriedkov v súlade s § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy za zdroj EÚ a zdroj štátneho rozpočtu v rozpočte kapitoly, ktorú tvorí rozpočet ministerstva ako subjektu, ktorý pôvodne poskytol finančné prostriedky dlžníkovi v rámci implementácie fondov.

Subjekt, ktorý vrátil finančné prostriedky je povinný:

- oznámiť vrátenie finančných prostriedkov RO prostredníctvom oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov. Prílohou oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov je výpis z bankového účtu potvrdzujúci túto úhradu,
- v prípade vrátenia finančných prostriedkov prostredníctvom úpravy rozpočtu formou rozpočtového opatrenia medzi RO-PJ a prijímateľom – štátnou rozpočtovou organizáciou (nejedná sa o porušenie finančnej disciplíny) je povinný priložiť vytlačený

ELUR (evidenčný list úprav rozpočtu) potvrdzujúci úpravu a v položke Číslo bankového účtu oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov uviesť text „úprava rozpočtu ELUR č.“

Za dátum vysporiadania nezrovnalosti evidovanej na RO-PJ sa považuje dátum pripísania finančných prostriedkov na príslušnom účte RO-PJ. Pri nezrovnalostiach vyplývajúcich zo správneho konania sa povinnosť vysporiadať nezrovnalosť zo strany prijímateľa viaže ku dňu odpísania finančných prostriedkov z jeho účtu, pričom prostriedky z EÚ sa odvádzajú na príslušný účet RO-PJ a prostriedky na spolufinancovanie ŠR SR sa odvádzajú na príslušný účet Úradu vládneho auditu. V prípade uzavretia dohody o splátkach je nezrovnalosť vysporiadaná dňom pripísania poslednej dohodnutej splátky na príslušnom účte Úradu vládneho auditu, resp. účte RO-PJ. Splnenie povinnosti vysporiadať nezrovnalosť zo strany prijímateľa sa viaže ku dňu odpísania finančných prostriedkov z jeho účtu.

Ak sa finančné vzťahy vysporiadajú vzájomným započítaním pohľadávok alebo ich častí medzi RO-PJ a prijímateľom, za dátum vysporiadania nezrovnalosti sa považuje deň oznámenia započítania RO-PJ. V tomto prípade RO-PJ zašle prijímateľovi oznámenie o vykonaní vzájomného započítania pohľadávok alebo ich častí bezodkladne po vykonaní vzájomného započítania pohľadávok.

Pri nezrovnalosti bez povinnosti odvodu vrátenia finančných prostriedkov (t. j. pri nezrovnalosti bez finančného dopadu) identifikovanej vládny auditom alebo vnútorným auditom MV SR podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov je možné považovať nezrovnalosť za vysporiadanú po vyhodnotení dostatočnosti splnenia účinných nápravných opatrení na nápravu zistených nedostatkov, resp. predchádzanie vzniku nezrovnalosti uvedených v správe o splnení opatrení na nápravu zistených nedostatkov.

4. PREDCHÁDZANIE VZNIKU NEZROVNALOSTÍ

Z dôvodu prevencie, zabránenia a zníženia rizika vzniku nezrovnalostí je potrebné pri riadení, kontrole a audite fondov dodržiavať zásady správneho finančného riadenia definované v § 5 zákona č.357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov:

- zásady hospodárnosti - požiadavka, aby zdroje, ktoré používa orgán na výkon svojich činností, boli dané k dispozícii v správnom čase, vo vhodnom množstve a kvalite a za najlepšiu cenu,
- zásady účinnosti - uplatnenie najlepšieho vzťahu medzi využívanými zdrojmi a dosiahnutým výsledkami,
- zásady efektívnosti - týka sa plnenia stanovených špecifických cieľov a dosahovania plánovaných výsledkov,
- zásady účelnosti – vzťah medzi určeným účelom použitia verejných prostriedkov a skutočným účelom ich použitia.

Zároveň je potrebné dodržiavať najmä tieto opatrenia:

4.1. Dodržiavanie pravidla oddelenia funkcií

Konflikt záujmov je situácia, kedy z dôvodov osobných alebo iných obdobných vzťahov zainteresovaných osôb je alebo mohol byť narušený alebo ohrozený záujem na nestrannom a objektívnom výkone funkcie a plnení úloh. Pri implementácii programov je kladený dôraz na zamedzenie vzniku konfliktu záujmov na všetkých procesných úrovniach implementácie.

Pravidlo oddelenia funkcií je základným organizačným pravidlom, podľa ktorého boli kompetencie a právomoci pri spravovaní prostriedkov fondov pridelené.

Funkcie

- rozhodovacia/implementačná,
- platobná,
- kontroly 2. úrovne/audit,

neboli spojené v jednej osobe, ani v jednom organizačnom útvare, aby bolo dodržané pravidlo, že ten, kto riadi a rozhoduje o procesoch, nemôže vykonávať finančné riadenie vrátane platieb a ten, kto riadi, nemôže vykonávať nezávislý audit. Toto pravidlo je dodržané tým, že OZP nie je organizačne spojený s platobnou jednotkou a ani s orgánom auditu. OZP plní v rámci RO funkciu implementačnú/rozhodovaciú. PJ je v rámci RO zodpovedná za schvaľovanie oprávnenosti výdavkov žiadostí o platbu prijímateľov, pričom vedúci oddelenia financovania projektov EÚ je zodpovedný za výkon finančnej kontroly žiadostí o platbu, zatiaľ čo za schvaľovanie platieb je zodpovedný riaditeľ PJ (riaditeľ odboru strategického plánovania a financovania SE MV SR).

Popisy pracovných pozícií jednotlivých zamestnancov na rôznych úrovniach riadenia vrátane finančného riadenia sú súčasťou manuálov príslušných orgánov zapojených do implementácie fondov.

Schvaľovanie finančných operácií (napr. žiadosť o platbu), realizácia finančných operácií a účtovanie finančných operácií - sú vykonávané oddelene, t. j. v rámci jednej finančnej operácie nie je prípustné, aby všetky tri funkcie vykonával jeden zamestnanec. RO-PJ zabezpečuje základné činnosti finančného riadenia prostredníctvom oddelených pozícií:

- finančného manažéra,
- finančného schvaľovateľa,
- platobného manažéra.

4.2. Transparentné písomné postupy

Pri finančnom riadení sa dotknuté orgány (t.j. RO-OO, RO-OZP, RO-PJ a OA) riadia všeobecne záväznými právnymi predpismi, podrobnými písomnými postupmi, ktoré určujú:

- kto koná;
- čo koná;
- ako koná;
- v ktorej fáze koná;
- termín pre uskutočnenie čiastkového kroku;
- komu postupuje spis;
- ako postupuje spis;
- kam postupuje súvisiaci dokument;
- konkrétny formát žiadosti, oznámenia, správy, informácie;
- kde je príslušný dokument archivovaný;
- rozlíšenie medzi cirkuláciou originálov a kópií.

Tieto postupy sú súčasťou manuálov príslušných orgánov, ktoré sú priebežne aktualizované a odzrkadľujú súlad realizovaných postupov so znením manuálu v čase jeho platnosti.

Subjekty zapojené do finančného riadenia fondov registrujú a uchovávajú účtovnú a podpornú dokumentáciu súvisiacu s finančným riadením prehľadným a ľahko kontrolovateľným

systémom v súlade s registratúrnym poriadkom príslušného subjektu alebo v súlade s vnútornými smernicami podobného charakteru.

Dokumenty musia byť uchovávané buď ako originály, alebo na všeobecne akceptovateľných nosičoch údajov. Všeobecne akceptovateľné nosiče údajov predovšetkým zahŕňajú:

- fotokópie originálnych dokumentov,
- elektronické verzie originálnych dokumentov na optických nosičoch údajov (napr. CDROM, USB kľúč, pevný disk alebo magnetický disk),
- dokumenty existujúce len v elektronickej podobe.

V súlade s príslušnými nariadeniami o zriadení fondov, bez toho, aby boli dotknuté pravidlá, ktorými sa spravuje štátna pomoc, RO zabezpečí, aby všetky podporné dokumenty týkajúce sa výdavkov a auditov dotknutých programov zostali k dispozícii pre Komisiu a Dvoru audítorov **počas piatich rokov** po ukončení referenčného obdobia fondu t.j. od poskytnutia informácie o výške výdavkov, ktoré EK uznáva ako oprávnené pre príslušný fond a poskytnutia platby od EK. Toto obdobie sa preruší v prípade súdneho konania alebo na riadne odôvodnenú žiadosť Komisie.

Dokumenty sa uchovávajú buď vo forme originálov alebo overených znení zodpovedajúcich originálom na bežných nosičoch údajov.

4.3. Audit trail

Subjekty zapojené do finančného riadenia fondov dodržiavajú a pravidelne aktualizujú vypracované a schválené audit traily, ktoré sú súčasťou manuálov príslušných orgánov. Audit trail predstavuje popis procesu, ktorý dostatočne podrobne popisuje proces riadenia a realizácie pomoci z fondov v požadovanej štruktúre tak, že je možné sledovať postup vykonávania procesu a jeho čiastkových krokov vrátane výstupu (relevantných dokumentov a pod.).

Audit trail sa považuje za primeraný, ak spĺňa tieto kritériá:

- umožňuje zosúladiť sumy vykazované Komisii s podrobnými účtovnými záznamami a podpornými dokumentmi o projektoch spolufinancovaných z fondu, ktoré uchováva riadiaci orgán a prijímateľ,
- umožňuje overiť vyplatenie verejného príspevku prijímateľovi, pridelenie a presun finančných prostriedkov Spoločenstva poskytnutých z fondu a zdroje spolufinancovania projektu,
- umožňuje overiť uplatňovanie kritérií výberu stanovených pre referenčné obdobie fondu,
- v prípade každého projektu obsahuje podľa potreby technické špecifikácie a plán financovania, dokumenty týkajúce sa schváleného NFP, dokumenty týkajúce sa postupov verejného obstarávania a správy o vykonaných overeniach a auditoch.

Popis jednotlivých procesov musí spĺňať podmienku dostatočnej prehľadnosti a úplnosti informácie, pričom popis procesu obsahuje najmä:

- označenie procesu,
- priradenie funkčnej zodpovednosti na úrovni pracovnej pozície,
- lehota na vykonanie,
- výstupy/dokumenty.

4.3.4. Pravdivá, úplná a správna evidencia údajov v informačných systémoch

V procese informačných a finančných tokov, každý subjekt zúčastňujúci sa finančného riadenia fondov zabezpečuje v príslušných informačných systémoch evidenciu a spracovanie údajov súvisiacich s realizáciou pomoci EÚ vrátane čerpania prostriedkov EÚ a prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie, za ktoré jednotlivé subjekty zodpovedajú. V podmienkach SR sú na účely evidencie údajov jednotlivých procesov systému riadenia, systému finančného riadenia, systému kontroly a auditu a systému ochrany finančných záujmov EÚ využívané tieto informačné systémy:

- Integrovaný informačný systém SAP (modul Grant management)
- Rozpočtový informačný systém - RIS;
- Informačný systém Štátnej pokladnice – IS ŠP;
- Informačný systém orgánu auditu – CEDIS
- Informačný monitorovací systém - ITMS.

4.4. Výkon kontroly/overenia a auditu na úrovni RO

Vykonanie administratívnej kontroly a základnej finančnej kontroly/ ako kontrol pred schválením oprávnenosti výdavkov predstavujú preventívne postupy, ktoré vedú k odstráneniu príčin nezrovnalostí už pred ich vznikom.

Kontroly predstavujú každodenné kontroly riadenia procesov, za ktoré je RO zodpovedný, vykonávané s cieľom overiť dodávky spolufinancovaných výrobkov a služieb, reálnosť nárokováných výdavkov a dodržiavanie podmienok príslušného rozhodnutia Komisie a uplatňovaných vnútroštátnych predpisov a predpisov Európskej únie.

Všetky dokumenty súvisiace s finančným riadením fondov (napr. žiadosti prijímateľa o platbu, príkazy na úhradu, bankové výpisy a ostatné účtovné doklady) sú pred ich schválením a účtovným zaevidovaním overené podľa kontrolných listov, ktoré sú súčasťou manuálov postupov príslušných orgánov.

V rámci realizácie overenia oprávnenosti výdavkov predkladaných prijímateľmi v žiadostiach o platbu sa vykonávajú kontroly na úrovni RO-OZP, RO-OO a na úrovni RO-PJ, ktoré zahŕňajú:

- a) základnú finančnú kontrolu,
- b) administratívnu finančnú kontrolu (vrátane kontroly verejného obstarávania),
- c) finančnú kontrolu na mieste.

Kontrola žiadosti o platbu zahŕňa overenie kompletnosti a správnosti vyplnenia žiadosti o platbu v súlade so zmluvou o poskytnutí NFP/ s rozhodnutím v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EÚ, príručkou pre prijímateľa a inými usmerneniami z hľadiska úplnosti vyplnenia žiadosti o platbu, tabuliek požadovaných výdavkov, predložených podporných dokumentov k žiadosti o platbu.

Kontrola žiadosti o platbu tiež zahŕňa:

- overenie reálnosti, oprávnenosti a neprekrývania sa predložených výdavkov,
- overenie súladu s legislatívou SR a EÚ, overenie pracovnoprávných vzťahov, publicity a podobne,
- overenie výpočtu sumy žiadosti o platbu, jednotlivých položiek podľa rozpočtu projektu a ich súladu s predloženými účtovnými dokladmi a inými podpornými dokumentmi.

Finančná kontrola na mieste zahŕňa najmä:

- overenie skutočného dodania tovarov, prác a služieb prijímateľovi,
- overenie kvality, rozsahu a výsledkov aktivít zameraných na vecne zapojené osoby/účastníkov vrátane cieľových skupín AMIF vrátane tovarov a služieb, ktoré sa im poskytujú,
- overenie zabezpečenia publicity.

Cieľom **kontroly VO** je kontrola súladu finančnej operácie s právnymi predpismi SR a EÚ. Kontrolou nie je dotknutá konečná zodpovednosť prijímateľa ako verejného obstarávateľa, obstarávateľa alebo osoby podľa § 7 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZVO“) za vykonanie verejného obstarávania pri dodržaní všeobecne záväzných právnych predpisov SR a EÚ, základných princípov verejného obstarávania a zmluvy o poskytnutí NFP/rozhodnutia v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EÚ. Kontrolou nie je dotknutá výlučná a konečná zodpovednosť prijímateľa za VO aj v prípade, ak tento nie je pri VO povinný postupovať v zmysle ZVO.

RO-OO SEP kontroluje dodržiavanie základných princípov VO, ktorými sú:

- rovnaké zaobchádzanie,
- nediskriminácia uchádzačov alebo záujemcov,
- transparentnosť vrátane vylúčenia konfliktu záujmov,
- hospodárnosť a efektívnosť.

Administratívna finančná kontrola, základná finančná kontrola a finančná kontrola na mieste zahŕňa:

- overenie neziskového charakteru projektov implementovaných v rámci národných programov,
- overenie, že nedochádza k dvojitému financovaniu výdavkov z iných programov EÚ, výdavkov organizácie alebo v rámci iných programových období,
- dosiahnutie primeranej istoty, že požadované výdavky boli vynaložené v súlade s legislatívou EÚ a SR a v súlade zmluvou o poskytnutí NFP, resp. rozhodnutím v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EÚ
- overenia, že sa požadované výdavky projektu zhodujú s účtovnými záznamami a podpornými dokumentmi predloženými prijímateľom projektu,
- overenie, že požadované výdavky projektu spĺňajú pravidlá oprávnenosti v súlade s platnou legislatívou EÚ a SR a v súlade so zmluvou o poskytnutí NFP, resp. rozhodnutím v zmysle § 13 ods. 2 zákona o príspevkoch z fondov EÚ a overenie, že zdroje financovania sú v súlade nariadením o spoločných ustanoveniach.

POUŽITÉ SKRATKY

ONÚ OLAF Odbor Národný úrad pre OLAF sekcie kontroly Úradu vlády SR

EDA Európsky dvor audítorov

EK Európska komisia

ES Európske spoločenstvo

EÚ Európska únia

MF SR Ministerstvo financií Slovenskej republiky

NAKA P PZ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky Národná kriminálna agentúra Prezídia
Policajného zboru

NFP Nenávratný finančný príspevok

NKÚ SR Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

OA Orgán auditu

OLAF Európsky úrad pre boj proti podvodom

OZP Odbor zahraničnej pomoci

PJ Platobná jednotka

OO Organizačný odbor

SE MV SR Sekcia ekonomiky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

SEP MV SR Sekcia európskych programov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

ŠP Štátna pokladnica

TZ Trestný zákon